Slovensko predsedstvo EU 2008
Slovenian Presidency of the EU 2008
La Présidence slovène de l'UE 2008

Sedmo evropsko srečanje oseb, ki se soočajo z revščino, Bruselj, 16. – 17. maja 2008

Štirje stebri boja proti revščini

Kazalo

Uvod

Ga. Vesna LESKOŠEK, *Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani, Slovenija* 4

Pregled

Oblikovanje okvira za 7. Srečanje 4

Uvodna predstavitev slovenskega predsedstva Svetu 6

Evropska srečanja, proces, ki se nadaljuje 9

Uvodno zasedanje

- Ga. Marjeta COTMAN, *ministrica za delo, družino in socialne zadeve, Slovenija* 11
- G. Jérôme VIGNON, *direktor Direktorata za socialno zaščito in integracijo, Evropska komisija* 12
- G. Jean-Marc DELIZEE, *državni sekretar za boj proti revščini, Belgija* 12
- Ga. Saloméé MBUGUA, *udeleženka 6. evropskega srečanja oseb, ki se soočajo z revščino – 2007* 13

Delavnice

Minimalni dohodek 15

Stanovanjska politika 19

Socialne storitve 23

Storitve splošnega pomena 27

Poročila z delavnic – Mnenja – Razprava 29

Sklepno zasedanje

- G. Vladimir ŠPIDLA, *komisar Evropske komisije za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti* 31
- Ga. Romana TOMC, *državna sekretarka, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Slovenija* 32
- G. Martin HIRSCH, *visoki komisar za solidarnostne aktivnosti proti revščini, Francija* 33
- G. Marian HOŠEK, *namestnik ministra za socialno politiko, socialne storitve in družinsko politiko, Ministrstvo za delo in socialne zadeve, Češka republika* 33
- G. Ludo HOREMANS, *predsednik Evropske mreže za boj proti revščini (EAPN)* 34

Uvod

Pregled

Evropska srečanja oseb, ki se soočajo z revščino, so se na pobudo Belgije začela leta 2001, vse od leta 2003 pa so stalna tema na dnevnem redu Evropske unije.

Tako je sedmo srečanje oseb, ki se soočajo z revščino, potekalo v Bruslju 16. in 17. maja 2008. Srečanja se je udeležilo 124 predstavnikov oseb, ki se soočajo z revščino in socialno izključenostjo, iz 26 držav in 90 gostov iz nacionalnih ministrstev, ustanov Evropske unije, nevladnih organizacij, akademikov in predstavnikov sindikatov.

Slovensko predsedstvo je predstavilo zamisel, naj bi se srečanje osredotočilo na štiri teme – socialne storitve, storitve splošnega pomena, stanovanjsko politiko in minimalni dohodek – štiri ključne stebre v boju proti revščini, ki so med seboj povezani kot deli sestavljanke.

Udeleženci so 7. srečanje pripravili tako, da so o vsaki od štirih tem (socialne storitve, storitve splošnega pomena, stanovanjska politika in minimalni dohodek) zastavili tri ista vprašanja:

- Kateri ukrepi so uspešni?
- Kateri ukrepi niso uspešni?
- Kako se stvari lahko izboljšajo?

Po uvodnem plenarnem zasedanju, s katerim se je srečanje začelo, so se udeleženci razdelili na sedem delavnic, na katerih so delo, ki so ga kot predpriprave opravili v posameznih državah, uporabili kot osnovo za izmenjavo mnenj in razpravo. Delavnice so se zaključile s poročili, ki so dala priporočila in ki so jih udeleženci predstavili na plenarnem zasedanju za predstavitev poročil. Udeleženci so nato posredovali svoja mnenja in razpravljali o predlogih, ki so jih oblikovali med temi osredotočenimi prizadevanji.

To poročilo naprej povzema glavna sporočila udeležencev srečanja, nato rezultate prejšnjih srečanj, ki jim sledijo govori z uvodnega zasedanja, povzetek delavnic z izvlečki iz nacionalnih predpriprav, predlogi in priporočila, mnenja in razprave s plenarnega zasedanja, končuje pa se z zaključnimi govori.

Oblikovanje okvira za 7. srečanje

Ga. **Vesna LESKOŠEK** (predsednica srečanja), Fakulteta za socialno delo, Univerze v Ljubljani, Slovenija, je udeležence najprej pozdravila, nato pa predstavila okvir srečanja in povzela ključna vprašanja štirih tem.

Socialne službe izvajajo javne politike, ki jih določajo vlade in parlamenti na nacionalni ali regionalnih ravneh. Politike so tiste, ki omogočajo ali pa ovirajo dostopnost do služb in programov, pri čemer je pomembna fizična dostopnost, kot npr. dostop s sredstvi javnega prevoza, umeščenost v skupnost čim bližje ljudem, ki te službe potrebujejo, potem prisotnost arhitektonskih ovir in podobno; pomembna je socialna dostopnost, ki se veže na možnosti različnih skupin ljudi, da koristijo storitve socialnih služb. Za dostopnost je pomembno tudi, koliko birokratskih ovir preprečuje dejansko uresničevanje socialnih pravic. Birokratske ovire so pogosto odraz strategij za zmanjševanje socialnih pravic. Poleg dostopnosti je pomembno, kako so ljudje obravnavani v socialnih službah: jih vidijo kot socialni problem, jih stigmatizirajo kot neaktivne, neinteligentne, kot nekoga, ki si ni sposoben zagotoviti lastne eksistence in se izogiba dolžnostim? Ali pa jih krepijo, jim širijo možnosti, se trudijo odstraniti ovire za bolj učinkovito vključenost v družbo, jih obravnavajo s spoštovanjem in ohranjajo njihovo dostojanstvo? Socialne službe so lahko tudi privatizirane, kar pogosto pomeni, da niso na volje vsem državljanom neke države pod istimi pogoji, interesi teh služb pa so pogosto profit pred dostojanstvom ljudi.

Minimalni dohodek je eden od pomembnejših stebrov boja proti revščini, ki postavlja standarde dostojnega življenja. Ravno zato je predmet mnogih razprav o tem, kaj je dostojno življenje, komu pripada in kako ga zagotoviti? Pravice do denarnih dodatkov so socialne pravice, ki so bile pridobljene z delavskimi boji in ne prostovoljno dodeljene, zato jih je potrebno tako tudi obravnavati. Ljudem, ki si dostojnega življenja ne morejo zagotoviti sami, te pravice pripadajo. Na to pogosto pozabljamo, ko poslušamo razprave o tem, ali ljudje postanejo odvisni od denarnih podatkov in posledično nemotivirani za iskanje dela. Takšne razprave lahko vodijo v ukinjanje denarnih dodatkov ali pa zniževanje sredstev, kar naj bi ljudi motiviralo k aktivnejšemu iskanju zaposlitve. Vendar izkušnje kažejo, da zniževanje denarnih pravic vodi le v večjo revščino in ne višjo zaposlenost. Kulturni in ekonomski napredek postavlja višje standarde dostojnega življenja, do katerega imajo pravico vsi ljudje, ne glede na to, ali si ga lahko zagotovijo z lastnim delom ali ne. Ljudje namreč v revščini ne živijo po lastni izbiri, temveč se v njej znajdejo zaradi strukturnih značilnosti, na katere imajo največ vpliva državne politike. Zato so države dolžne prevzeti odgovornost za dostojno preživetje ljudi. In zagotavljanje minimalnega dohodka je učinkovito sredstvo za to početje. Potrebno je poudariti, da so iz socialnih pravic še vedno izključene naraščajoče skupine ljudi, kot so migranti, ljudje brez papirjev, brezdomci in drugi ljudje z neurejenim statusom.

Stanovanje ni le prostor in streha nad glavo, temveč je dom, ki ima za človekovo varnost in stabilnost odločilne pomene. Dom nam nudi zasebnost, v kateri lahko ohranjamo svoje dostojanstvo, si nabiramo moči, si odpočijemo, se zabavamo, ohranjamo socialne mreže in hkrati s predmeti, ki jih imamo, ohranjamo spomin na svojo preteklost. Vse to nam nudi varnost in hkrati omogoča, da se ne ukvarjamo vedno znova z eksistenčnimi vprašanji. Na razpolago imamo vodo, elektriko, gretje, plin in ostalo infrastrukturo, ki omogoča, da svoj čas in energijo posvetimo drugim stvarem. Če vsega tega ni, potem smo prisiljeni vsak dan znova razmišljati o osnovnem preživetju: kako ohranjati higieno, kje spati, kje spraviti osebne stvari, kje črpati energijo za preživetje dneva. Stanovanjske politike so zato prav tako ene najbolj ključnih pri zniževanju ravni revščine, saj omogočajo, da svojo življenjsko energijo premaknemo iz zagotavljanja osnovnih pogojev preživetja kot kje spati, kje najti hrano in podobno, k razmisleku o svojih zaposlitvenih možnostih, k izobraževanju, pridobivanju spretnosti in podobno. V desetletjih izkušenj se je izkazalo, da stanovanjski trg sam po sebi ne zagotavlja dostojnih bivališč ljudem, ki živijo v ali blizu revščine. Za stanovanjsko politiko morajo zato poskrbeti države z zavedanjem o tem, kako pomemben je dom v življenju vsakega človeka. Vprašati se morajo kaj obsega dostojno bivališče, ki naj bi ga zagotovile ljudem, ki bivajo na v njihovi državi.

Službe splošnega pomena so, kot zgleda po pripravah na udeležbo v delavnicah, nekakšen skriti steber revščine, saj njihovi učinki niso dovolj raziskani in ni splošnega zavedanja o njihovi pomembnosti. Splošno zavedanje o pomembnosti služb splošnega pomena je ovirano tudi zato, ker je pomanjkanje resursov, kot so elektrika, voda, kanalizacija in podobno, omejeno na resno marginalizirane skupine ljudi, ki živijo v odročnih ruralnih področjih, potem v barakarskih naseljih na obrobju velikih mest, kjer si skušajo ljudje zagotoviti streho nad glavo z gradnjo zasilnih bivališč brez ustrezne infrastrukture. V novejšem času pa se ta problem pojavlja tudi v dotrajanih stanovanjskih naseljih v mestih, kjer živijo priseljenci, starejši ljudje, Romi, brezdomci in ostale izključene skupine ljudi. Službe splošnega pomena so tudi avtobusi in vlaki, ki v današnjem času fleksibilnih zaposlitev predstavljajo edino možnost za to, da ljudje najdejo in obdržijo službe. Redki namreč lahko pričakujejo, da bodo zaposleni v kraju svojega bivanja, vedno več jih mora vsak dan potovati več ur, da pridejo do svojega delovnega mesta. Brez ustreznega javnega prevoza je to nemogoče. Javni prevoz je v času koncentracije trgovin z osnovnimi življenjskimi potrebščinami v večjih nakupovalnih centrih postal odločilen tudi za tiste, ki živijo v mestnih jedrih ali pa odročnih predmestjih, kaj šele za tiste, ki živijo v ruralnih področjih in nimajo lastnega prevoza. Tem je otežen dostop tudi do osnovnih služb, kot so zdravstvene, izobraževalne in podobne.

O vsem tem bo tekla beseda v naslednjih dveh dneh. Pretekla srečanja so pokazala, da ne moremo pričakovati takojšnjih rezultatov in sprememb, pomembno pa je, da se v odnosu med ljudmi, ki imajo izkušnjo revščine in med tistimi, ki načrtujejo programe in politike za zmanjševanje revščine, vzpostavi resen in trajen dialog, ki bo v bodočnosti prispeval k zmanjševanju družbenih neenakosti. Upam, da je k temu prispeval tudi pričujoči dogodek.

Uvodna Predstavitev Slovenskega Predsedstva Svetu
(Luksemburg, 9. – 10. Junij 2008)

Slovensko predsedstvo je ob podpori Evropske komisije, belgijske vlade in Evropske mreže za boj proti revščini organiziralo 7. srečanje oseb, ki se soočajo z revščino, ki je potekalo 16. in 17. maja 2008 v Bruslju.

Srečanja se je udeležilo 124 delegatov oz oseb, ki se soočajo z revščino in socialno izključenostjo, iz 26 držav in 90 gostov iz nacionalnih ministrstev, ustanov EU, nevladnih organizacij, znanstvenih organizacij in predstavnikov sindikatov.

Letošnje srečanje se je osredotočilo na štiri stebre boja proti revščini: storitve splošnega pomena, socialne storitve, stanovanjsko politiko in minimalni dohodek. Nekaj ključnih sporočil in priporočil, ki so jih poudarili udeleženci 7. srečanja:

Storitve splošnega pomena, ki so dostopne in cenovno sprejemljive, so bistvene za dostojno življenje in spoštovanje temeljnih pravic. Mnogo udeležencev je poročalo o vse večjih težavah pri dostopu do navedenih storitev. Kot poseben primer so udeleženci obravnavali revščino pri oskrbi z energijo. Ključna vprašanja so se zastavljala o vplivu naraščajočih cen energije in drugih storitev na ljudi z nizkimi dohodki. Udeleženci so poudarili, da ni sprejemljivo, da je človek prisiljen izbirati med hrano in ogrevanjem. Ključna priporočila udeležencev so vključevala:

- Cenovno sprejemljiv dostop do energije in drugih osnovnih storitev se mora zagotoviti kot temeljna pravica.
- Države članice bi morale z ukrepi, kot so regulirani sistemi določanja cen, zagotovljen dostop do minimalnih storitev ter prepoved izključitve oziroma odklopa, zagotoviti cenovno sprejemljiv dostop tudi do vseh bistvenih storitev.
- Predlagana Evropska listina o pravicah potrošnikov energije mora vključevati socialne standarde in mora biti pravno zavezujoča. Ta listina mora biti orodje za varstvo potrošnikov.
- Revščina pri oskrbi z energijo se mora priznati kot ključen problem, glede katerega mora Evropska unija sprejeti enotne in nujne ukrepe, zlasti glede na naraščajoče cene energije. Ti ukrepi bi morali vključevati ukrepe za poštene cene in energetsko učinkovitost in bi morali biti povezani z zagotavljanjem ustreznega minimalnega dohodka.
- Razumljive in dostopne informacije se morajo posredovati neposredno, ne da bi se zanašali na elektronska sredstva, ki so diskriminatorna do oseb z nizkimi dohodki, pa tudi, da bi se zagotovili brezplačno in neodvisno svetovanje ter učinkoviti postopki glede pritožb.
- Nujno je treba ovrednotiti učinek liberalizacije trgov vključno z učinki Direktive o storitvah, da bi ocenili njene socialne učinke na osebe, ki se soočajo z revščino in socialno izključenostjo.
- Osebe, ki se soočajo z revščino, morajo sodelovati pri razvoju, uporabi in vrednotenju politik, povezanih s storitvami splošnega pomena, če naj bi dejansko ocenili, v kakšni meri storitve splošnega pomena in trenutno delovanje notranjega trga podpirajo socialno vključenost.

Socialne storitve so bistvene storitve, ki podpirajo socialno vključevanje oseb, ki se soočajo z revščino, in ki morajo biti dostopne, kakovostne in zagotovljene za vse. Pravice notranjega trga ne bi smele imeti prednosti pred temeljnimi pravicami in ne bi smele posegati v dolžnosti držav članic, da organizirajo dostopne socialne storitve, ki resnično zadovoljujejo potrebe njihovih lokalnih skupnosti. Pravica do socialne pomoči se v listini o temeljnih pravicah sicer priznava, vendar pa je zaradi diskriminatornih meril, pogodb in sankcij to pravico vse težje dobiti. Ključna priporočila udeležencev so vključevala:

- Pravica do dostopa do kakovostnih socialnih storitev mora biti zagotovljena.
- Socialne storitve morajo biti cenovno dostopne, kakovostne in stalne ter morajo zadovoljevati dejanske in spreminjajoče se potrebe oseb, ki se v svojem življenju in spreminjajočih se okoliščinah soočajo z revščino in socialno izključenostjo.
- Vsi ljudje se morajo obravnavati enako in na dostojanstven način ter morajo imeti dostop do socialnih storitev brez diskriminacije.
- Informacije in nasveti morajo biti vsakomur na voljo kot obveznost in v obliki, ki je sprejemljiva za ljudi z nizkimi dohodki, tj. prek lokalnih storitev.
- Dostopnost cenovno sprejemljivega in kakovostnega zdravstvenega varstva in bivališča se mora nujno izboljšati.
- Ustanovila naj bi se evropska opazovalnica za zdravje in revščino.
- Novi pristop k razvijanju individualnih pogodb med uporabniki in ponudniki socialnih storitev vzbuja zaskrbljenost pri osebah, ki se soočajo z revščino. Sprejeti se morajo ukrepi, da bi zagotovili, da te pogodbe niso diskriminatorne.
- Evropska unija bi morala oblikovati kakovostne standarde, da bi zagotovila, da države članice zagotavljajo cenovno sprejemljiv dostop to kakovostnih socialnih storitev.
- Nacionalne vlade morajo zagotoviti, da po standardih, določenih na ravni Evropske unije, socialne storitve delujejo dobro in učinkovito.
- Socialne storitve se morajo usklajevati, izvajati in ocenjevati na lokalni ravni.
- Če naj bi se spoštovale človekove pravice, morajo osebe, ki se soočajo z revščino, prek mehanizmov za sodelovanje na vseh ravneh sodelovati v strukturi socialnih storitev. Modeli za sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju politike se morajo prek mehanizmov Evropske unije za financiranje in nacionalnih mehanizmov za financiranje aktivno pospeševati in podpirati.

Pravica do stanovanja in bivališča je temeljna pravica, ki jo mora Evropska unija priznavati. Udeleženci so poudarili, da je stanovanje več kot le štiri stene in da potrebujejo ljudje za dostojno življenje dobro okolje z dobrimi storitvami. Udeleženci so posebej poudarili posebne težave, ki jih imajo glede stanovanja in zavetja brezdomci, osebe, ki so zasvojene z mamili, ali osebe s psihičnimi zdravstvenimi problemi, pa tudi primere uspešnih stanovanjskih projektov, ki rešujejo potrebe takih skupin, ki jih vodijo nevladne organizacije in v katerih prizadete osebe neposredno sodelujejo.

- Udeleženci so izrazili izjemno zaskrbljenost zaradi težav, s katerimi se v zvezi s stanovanjsko pravico soočajo migranti. Poudarili so tudi, da imajo invalidne osebe glede stanovanja posebne potrebe, da bi se zagotovila njihova pravica do samostojnega življenja. Hkrati pa so poudarili tudi, da v mnogih državah članicah naraščajoči stanovanjski stroški in odstotek dohodka, ki ga morajo ljudje plačevati za stanovanje, pomenijo, da predstavljajo težave v zvezi s stanovanjem problem za velike dele družbe. Medtem ko so udeleženci srečanja priznavali, da je stanovanjska politika predvsem pristojnost držav članic, pa so menili, da si je treba s sodelovanjem na ravni Evropske unije bolj prizadevati za reševanje problemov v zvezi z dostopom do stanovanja. Ključna priporočila udeležencev so vključevala:
- Sodelovanje nevladnih organizacij in ljudi, ki jih stanovanjski problemi neposredno prizadevajo, je bistveno za reševanje resničnih potreb brezdomcev in oseb s stanovanjskimi problemi.
- Finančna podpora, ki bi osebam, ki se soočajo z brezdomstvom, omogočila, da spregovorijo same, in ki bi nevladnim organizacijam pomagala pri reševanju stanovanjskih problemov, je bistvena.
- Oblikovati bi se morale strategije in nacionalni akcijski programi za reševanje stanovanjskih problemov in problemov brezdomcev.
- Stanovanjska politika in brezdomstvo naj bi postala osrednja tema Evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti (2010).
- Obstoj javnih in socialnih stanovanj je bistven za uspešno strategijo za reševanje stanovanjskih problemov.
- Evropski strukturni skladi naj bi bolje podpirali dostop do cenovno sprejemljivih in trajnostnih stanovanj.
- Države članice naj bi si zastavile cilje glede odstotka razpoložljivega dohodka, ki naj bi ga ljudje morali plačevati za svoje stanovanje.
- Davčne politike naj bi odvračale od tega, da bi se hiše puščale prazne, in od špekulacij na stanovanjskem trgu.
- Nediskriminacija pri dostopu do stanovanj je bistvena, zato bi se morala ustrezna zakonodaja Evropske unije v tem smislu okrepiti, njeno izvajanje pa strogo nadzirati.

Sistemi za zagotavljanje **minimalnega dohodka** morajo biti na voljo v vseh državah članicah Evropske unije in se morajo upoštevati kot pravica; priznavati morajo, da dostojanstvo dejansko nekaj stane, obenem pa je bistvena naložba za prihodnost naše družbe. Ključna priporočila udeležencev so vključevala:

- Minimalni dohodek se mora upoštevati kot dinamično orodje, ki ga lahko osebe v stiski brez težav uporabljajo, da bi spremenile svoje življenje.
- Minimalni dohodek je naložba za izboljšanje vključenosti ljudje; z minimalnim dohodkom se priznava, da zaposlitev ni edina pot do vključenosti.
- Udeleženci vztrajajo, da se mora glede informacij o minimalnem dohodku in dostopa do njega doseči napredek. Administrativni postopki naj bi se poenostavili, naj bi bili bolj pregledni in naj bi bolj

spoštovali dostojanstvo oseb (na primer tako, da bi zagotovili eno samo mesto za vlaganje prošenj in se izogibali temu, da bi morali ljudje svoje zgodbe kar naprej ponavljati).

- Pri minimalnem dohodku ne gre le za denar, ampak tudi za dostop do zdravstvene oskrbe, kulture… in drugih virov, ki so potrebni za dostojno življenje.
- Minimalni dohodek naj bi se povezal z dejanskimi življenjskimi stroški, pri tem pa naj bi se po standardih vsake države upoštevalo zvišanje cen in to, za kaj ljudje vedo, da dejansko potrebujejo. Nevladne organizacije s področja sociale imajo posebno vlogo pri sodelovanju pri določitvi »košarice izdelkov«, ki je potrebna za dostojno življenje.
- Evropska unija naj bi podpirala priznavanje, da je minimalni dohodek sredstvo in vir, ne pa strošek, in naj bi se izogibala stigmatiziranju programov za minimalni dohodek kot »pasivnih ukrepov«.

Udeleženci srečanja so poudarili potrebo, da postanejo ti štirje stebri boja proti revščini in socialni izključenosti vidni. Poudarili so tudi potrebo po sodelovanju z mediji, da bi predstavili natančno sliko o tem, kaj revščina dejansko je, in nehali prikazovati negativne podobe "lenih ljudi, ki nočejo delati". Udeleženci so vztrajali na tem, da je pospeševanje sodelovanja oseb, ki se soočajo z revščino, bistveno za premagovanje negativnih stereotipov in za priznanje njihove inteligence in dragocenih izkušenj ter njihove sposobnosti, da prispevajo konstruktivne predloge.

Udeleženci so zahtevali, da se morajo razviti orodja za ocenjevanje, da bi lahko merili napredek med posameznimi srečanji. Poudarili so tudi, da je treba v pripravah na leto 2010, ki bo v Evropski uniji leto proti revščini in socialni izključenosti, oceniti učinke sedanje strategije Evropske unije na področju vključevanja.

<u>Predlogi predsedstva:</u>

Predsedstvo podpira mnenje, da je sodelovanje oseb, ki se soočajo z revščino, bistveno, in poziva k močnejšemu prizadevanju, da bi to sodelovanje še bolj podpirali.

Predsedstvo spodbuja države članice, naj sporočila in priporočila, ki so jih izrazili udeleženci 7. srečanja, kot ustrezna upoštevajo v svojih nacionalnih akcijskih programih 2008 – 2011, v svojih nacionalnih reformnih programih in pri spremljanju komunikacij o aktivni vključenosti.

Predsedstvo spodbuja Komisijo, da mnenja, ki so jih izrazili udeleženci 7. srečanja, upošteva pri svojem delu v zvezi s storitvami, v načelih o aktivni vključenosti, ki naj bi jih oblikovala, pri svojem nadaljnjem delu v zvezi z lizbonsko strategijo in z odprto metodo koordinacije socialne zaščite in socialne vključenosti ter v svojih predlogih za prihodnjo Socialno agendo.

Predsedstvo poziva vse udeležence in goste 7. srečanja, da rezultate in izkušnje s 7. srečanja čim bolj razširjajo in da si bolj prizadevajo za to, da bi pokazali, kako rezultati srečanj prispevajo k izmenjavi znanja in izkušenj, oblikovanju ukrepov za boj proti revščini in socialni izključenosti na vseh ravneh in k nenehnemu razvoju politik za odpravo revščine in socialne izključenosti.

Na zasedanju Evropskega sveta leta 2000 v Lizboni je bilo doseženo soglasje o izvajanju evropske strategije za »odločilen napredek pri izkoreninjenju revščine v Evropi do leta 2010«; ena od sprejetih strategij – obravnavanje revščine in socialne izključenosti – je ključna za trajen napredek glede te zaveze in **mora vključevati vse interesne skupine, tudi osebe, ki se soočajo z revščino**.

Evropska srečanja oseb, ki se soočajo z revščino, se vključujejo v ta pristop in so očitno del procesa, ki se nadaljuje. Ciklus nadaljnjega ukrepanja in priprav se v vsaki od držav članic nenehno nadaljuje.

Kaj nam lahko dajo predhodna srečanja?

2001 Belgijska vlada je uporabila svoje izkušnje iz sodelovanja vse od leta 1994 in izkoristila svoje predsedovanje Evropski uniji, da je dala pobudo za 1. evropsko srečanja oseb, ki se soočajo z revščino. Na tem srečanju so udeleženci obravnavali štiri teme; **stanovanjsko pravico, zdravje, usposabljanje in dohodke.**

Pomembna ugotovitev tega prvega srečanja je bila, da imajo osebe, ki se soočajo z revščino, **znanje in izkušnje za analizo izključenosti in da si prizadevajo za vključevanje v družbo** in sodelovanje pri odločitvah, ki vplivajo na njihovo življenje.

2003 Leta 2002 je belgijska vlada dala predlog za 2. srečanje – pobudo pa je prevzelo grško predsedstvo. Mrežo za boj proti revščini so prosili, naj srečanje pripravi, vendar pa je bil rok za izvedbo ustreznih predpriprav z delegacijami kratek. Tema srečanja je bila »**dobre prakse sodelovanja**«. Pri pripravah in na delavnicah so **oblikovali vzorce za procese sodelovanje, delegati pa so** postavili **zahtevo: osebe, ki se soočajo z revščino, želijo neposreden pogovor z oblikovalci politike in ukrepov, ki jih zadevajo**.

Grško predsedstvo se je na to zahtevo odzvalo s pozivom na junijskem zasedanju Sveta, naj evropska srečanja postanejo **ponavljajoči se proces** kot okrogla miza za socialne zadeve.

2004 Tema, ki so jo izbrali med irskim predsedovanjem in ki so ji dali naslov "**Sodelovanje je dvosmerna ulica**«, je odražala zahteve, ki so izhajale iz 2. srečanja, osredotočila pa se je na dialog med osebami, ki se soočajo z revščino, in oblikovalci politike. Ob obrnjenih tradicionalnih vlogah je za »**organe oblasti« tedaj veljalo, da so »gosti« oseb, ki se soočajo z revščino**, z delegati pa so se neposredno soočili na razpravah, ki so se razvile na delavnicah. Srečanje se je zaključilo z **odprtim forumom med osebami, ki se soočajo z revščino, in izbrano skupino oblikovalcev politike**. DVD, ki so ga posneli ob tem dogodku, je bilo orodje, ki so ga nacionalne mreže široko uporabljajo za osveščanje oblikovalcev nacionalnih in področnih politik.

2005 Luksemburško predsedstvo se je odločilo, da bo raziskalo **podobe** in **zaznavanje revščine**. Večji poudarek so dali produkcijam medijev – krpankam, slikam in fotografijam, ki so jih prinesle osebe, ki se soočajo z revščino. Njihova ustvarjalna prizadevanja so zbrali in razstavili ob okrogli mizi v Glasgowu. Izdali so tudi katalog razstavljenih del. Luksemburško predsedstvo je svojo intenzivno vključenost pokazalo z močnim sporočilom junijskemu zasedanju Sveta ministrov, ko je **vse države Evropske unije pozvalo, naj organizirajo podobna srečanja**.

Številne nacionalne mreže EAPN so postopoma začele organizirati podobna srečanja na nacionalni in/ali območni ravni.

2006 Priprave med avstrijskim predsedovanjem so zajemale vse vidike revščine in socialne izključenosti, osrednja tema pa je bila »**Kako se spopadamo z vsakdanjim življenjem?**« Predpriprave delegatov so razkrile **proaktivnost in energijo oseb, ki se soočajo z revščino**. Vsaka delegacija je pripravila plakat in ga predstavila na plenarnem zasedanju: to je bil nepozaben vrhunec 5. srečanja. Zbrane plakate so aprila 2007 ob finski okrogli mizi **razstavili** v zgradbi Komisije, pa tudi na prvem nacionalnem srečanju oseb, ki se soočajo z revščino, julija 2007 v Združenem kraljestvu. Ocena 5. srečanja je razkrila potrebo po pregledu in ovrednotenju prvih petih srečanj.

2007 Šesto srečanje med nemškim predsedovanjem je odločilo, da se usmeri v to prednostno nalogo in je za svojo temo izbralo »**Krepitev napredka, načrtovanje naslednjih korakov**«. Srečanja, ki je potekalo 4. in 5. maja v Bruslju, se je udeležilo 130 delegatov iz 27 držav in 97 predstavnikov evropskih in nacionalnih organov oblasti. Delegati in gosti so temi srečanja s simboličnimi predmeti dali vizualno podobo. Brez omalovaževanja napredka, doseženega na socialnem področju, so delegati poudarili, da je cilj izkoreninjenja revščine do leta 2010 zaradi očitnih znakov, da se revščina širi, neuresničljiv. Šesto srečanje je jasno pokazalo, da procesi sodelovanja širijo nadaljnje možnosti in pripomorejo k učinkovitejšemu **opolnomočenju**. Ugotovljeno je bilo tudi, da morajo združenja in organi oblasti opraviti več skupnega dela in da je potreben stalen dialog na nacionalni ravni.

Uvodno Zasedanje

Ga. Marjeta COTMAN, ***ministrica za delo, družino in socialne zadeve, Slovenija***

Najprej bi se zahvalila vsem našim soorganizatorjem 7. srečanja oseb, ki se soočajo z izkušnjo revščine, še posebej predstavnikom Evropske mreže za boj proti revščini (EAPN), direktorju Fintanu Farrellu in njegovi ekipi. Moja zahvala gre tudi Evropski komisiji, ki srečanje finančno podpira, in belgijski vladi, ki nam je dala na voljo prostore, kjer se bomo danes in jutri pogovarjali o temi, ki nas vse najbolj skrbi – o revščini.

Moram priznati, da bi raje videla, da se nam o revščini ne bi bilo potrebno več pogovarjati. Evropa je v zadnjih desetletjih razvila različne uspešne sisteme držav blaginje. Vendar pa žal, vsi skupaj ugotavljamo, da je revščina v 21. stoletju še vedno prisotna in da se ponekod še celo povečuje.

Na tem mestu ne bom navajala statističnih podatkov, ki konec koncev za vsakega posameznika med vami in vaše družinske člane niso pomembni. Ustvarjanje pogojev za dostojno in kakovostno življenje vsakega posameznika je namreč po mojem mnenju tisto, kar nas najbolj zanima. Pri tem moramo upoštevati skupne evropske vrednote kot so: solidarnost in kohezija, enake možnosti in boj proti vsem oblikam diskriminacije, ustrezno zdravje in varnost na delovnem mestu, splošen dostop do izobraževanja in zdravstvenega varstva, kakovost zaposlitve, vključevanje civilne družbe in trajnostni razvoj.

Predvsem pa je vrednota delo. Delo, ki ni le zaslužek, temveč delo, ki gradi človekovo dostojanstvo in daje varnost. Vključevanje na trg dela vseh, ki so za delo sposobni, je zato eden ključnih ciljev na evropski ravni. Na drugi strani pa moramo zagotoviti ustrezno socialno zaščito in varnost tistim, ki ne morejo delati.

Revščina in socialna izključenost sta zelo kompleksna in večplastna problema tako družbe kot posameznika, ki se z revščino sooča. Zato se ju moramo lotiti skupaj. Izkušnje preteklih tovrstnih srečanj kažejo, da je sodelovanje predstavnikov nacionalnih vlad in Evropske komisije, evropskih nevladnih organizacij, socialnih partnerjev in drugih pomembnih akterjev v boju proti revščini zelo dragoceno pri izmenjavi izkušenj z ljudmi, ki se soočajo z revščino. Takšno sodelovanje je pomembno za izboljšanje politik in praks, ki vplivajo na vsakodnevno življenje ljudi z izkušnjo revščine.

Zadnje razprave o prenovljeni Socialni agendi potrjujejo, da moramo vztrajati na vključevanju in upoštevanju socialnih ciljev v vseh politikah EU. Prav tako moramo zagotoviti, da bodo ti cilji imeli podporo ljudi.

Vsi želimo imeti **možnosti** za čim boljši lastni razvoj skozi vse življenje; vsi potrebujemo **dostop** do izobraževanja, kakovostnega zdravstvenega varstva, socialnega varstva in drugih storitev splošnega pomena. In nenazadnje, vsi potrebujemo **solidarnost:** potrebujemo jo takrat, ko ne moremo poskrbeti zase, družba kot celota pa jo potrebuje neprenehoma za svoj obstoj in razvoj.

Že na lanskem 6. srečanju, ki ga je pred nami soorganiziralo nemško predsedstvo, je bilo ugotovljeno, da so tovrstna srečanja nova priložnost za specifičen vpogled v izvajanje različnih procesov in politik na ravni EU.

V središču pozornosti niso politiki in akademiki, temveč ljudje, ki najbolje poznajo svoje težave. Na poti do zagotavljanja čim večje socialne vključenosti je vsaka beseda in vsako mnenje pomembno. Zato se mora vsak truditi, da to mnenje izrazi in prispeva k socialni Evropi, ki ne dovoli socialne izključenosti!

Letošnje srečanje ima naslov »**Štirje stebri v boju proti revščini«. To so: socialne storitve, storitve splošnega pomena, stanovanjska politika in minimalni dohodek.**

In zakaj navedeni stebri? Zato, ker ste jih na lanskem srečanju izpostavili kot posebej pereče. Zato ta področja potrebujejo naš skupni prispevek in razmislek. Poleg tega jih je mogoče umestiti v trenutno odprto razpravo o notranjem trgu in liberalizaciji storitev ter razpravo o določitvi evropskega minimalnega dohodka kot evropskem socialnem standardu.

V prizadevanjih na ravni Evropske unije želimo ohraniti vlogo, ki jo imajo storitve splošnega pomena v družbi in pomen, ki ga imajo za ljudi. Prav tako želimo spodbuditi kakovost in dostopnost do storitev. S tem se bo nedvomno izboljšala kakovost življenja državljanov v Evropski uniji.

To je eden izmed glavnih ciljev, ki jih podpira tudi slovensko predsedstvo. Poseben poudarek pri tem dajemo socialnim storitvam. Podpiramo predlog Evropske komisije za oblikovanje skladnega evropskega okvirja za socialne storitve. Zavzemamo se tudi za dogovor o

splošnih načelih kakovosti socialnih storitev splošnega pomena na ravni EU.

Z zanimanjem bomo poslušali tudi vaša mnenja v zvezi z vprašanji, povezanimi s stanovanjsko politiko in minimalnim dohodkom.

Pri iskanju ustreznih rešitev potrebujemo vašo pomoč. Prepričana sem, da boste v dveh dneh, ki sta pred nami, delovni in uspešni; da boste znali prisluhniti in da vas bodo slišali in razumeli. Da bomo skupaj iskali poti iz vaših vsakdanjih stisk in našli izhode.

Želim vam plodno razpravo.

G. Jérôme VIGNON, *direktor Direktorata za socialno zaščito in integracijo, Evropska komisija*

Izzivi 7. evropskega srečanja oseb, ki se soočajo z revščino

Imel sem čast, da sem v imenu Evropske komisije sodeloval na prejšnjih srečanjih, zato bi se rad osredotočil na to, kaj so ta srečanja prinesla evropskim ustanovam, Evropskemu parlamentu, Svetu ministrov in Komisiji, in poudaril, kako produktiven je ta dialog, ki poteka vsako leto že vse od leta 2001.

Rad bi se še posebej zahvalil Belgiji, ki jo danes zastopa njen državni sekretar za revščino Jean-Marc Delizée, saj se dobro zavedam, da je bila Belgija leta 2001, ko se je oblikovala evropska strategija za boj proti izključenosti in revščini, gonilna sila za prvotno pobudo za dejansko srečanje.

Vemo, da nič ne more biti absolutno popolno. Ni se lahko zbrati z vseh koncev vse večje Evrope. Ni lahko pripraviti stvari tako daleč vnaprej. Pohvalna vztrajnost Evropske mreže za boj proti revščini in njenih organizatorjev pa omogoča, da so srečanja vsakič večja in bolj koristna. Še toliko večja zahvala jim gre za to, ker sem lani začutil, da se pojavlja nekaj frustriranosti.

Kaj pa so srečanja prinesla Komisiji? Imela so resnično velik učinek. Najprej gre za to, da ste vi gostitelji ustanov, kar je pomembna simbolična podoba prispevka, ki naj bi ga dale osebe, ki se soočajo z revščino.

Od leta 2001 do leta 2003 je Komisija spoznala, da je sodelovanje ključ do evropske strategije. Leto 2005 je poudarilo simbolični pomen podobe in zaznavanja oseb, ki se soočajo z revščino. Od takrat se program Skupnosti za zaposlovanje in socialno solidarnost - Program Progress bistveno osredotoča na komuniciranje in podobo.

Leta 2006 je bilo glavno sporočilo evropskega srečanja zmanjševanje razlik, medtem ko družba postaja vse bolj piramidno obliko. Po tej ugotovitvi lizbonska strategija socialno vključenost navaja kot cilj sam po sebi. Socialna kohezija je postala cilj Evropske unije.

V letu 2008 bo šlo za učinkovito sodelovanje med službami. Pri socialni koheziji ne gre le za zaposlitev. Vse politike Evropske unije se morajo učinkovito dopolnjevati, da bi dosegli kohezivno Evropo. Prepričan sem, da bodo sporočila s tega srečanja vplivala na nenehen razvoj te pomembne teme o storitvah vključno z vprašanjem zadostnega dohodka.

G. Jean-Marc DELIZEE, *državni sekretar za boj proti revščini, Belgija*

Najprej bi rad poudaril, v kako veliko čast mi je, da lahko sodelujem na tem evropskem srečanju. Udeležujem se ga z mešanimi občutki ponižnosti in spoštovanja. Ponižnosti zato, ker pomeni biti odgovoren za boj proti revščini v Belgiji, pa tudi drugje v Evropi, da se glede na neizmeren izziv počutiš zelo majhnega. Gre za to, da se lotevamo naslednjega temeljnega vprašanja: kako zmanjšati razlike, ki obstajajo v Belgiji, v Evropi in na svetu? Kako lahko ozdravimo razlike v naši družbi? Kako lahko zagotovimo varno preživetje in dostojanstvo za vse?

Spoštovanje zato, ker si lahko predstavljam, kako velik napor to predstavlja za nekatere med vami. Lahko si predstavljam, da vam ni lahko priti sem in pričati, pojasnjevati vašega resničnega življenja in povedati, kar bi želeli povedati. Spoštovanje zato, ker ste zbrali moč, da ste to naredili.

Leta 2001 je belgijsko predsedstvo dalo pobudo in organiziralo 1. evropsko srečanje oseb, ki se soočajo z revščino, da bi razpravljali o revščini, začeli dialog in oblikovali partnerski pristop. Pobudo so nato povzele še druge države. Rad bi se zahvalil oblikovalcem politike, da so na tej poti vztrajali, še posebej pa moji slovenski kolegici ga. Cotmanovi za organizacijo tega 7. srečanja.

Belgija ima zdaj prvega državnega sekretarja za boj proti revščini v svoji zgodovini. Za belgijsko vlado je postal boj proti revščini pomembno vprašanje. Gre za velik izziv, ki zahteva ukrepanje prav vseh. Z državnim sekretarjem za boj proti revščini bo postal boj proti revščini politično bolj viden. Moja naloga je, da stvari usklajujem in dosežem, da se bo začelo ukrepati. Vi s svojim delom osveščate razmišljujoče. Predvsem si vas želim poslušati, da bi slišal, česa si želite, in da bi spoznal vaše izkušnje in vaše zahteve. Brez poslušanja, izmenjave izkušenj in dialoga ne more priti do rešitev. Politika se ne oblikuje za ljudi, ampak z njimi, z vključevanjem energije vseh ljudi na vseh ravneh, od soseske in vasi pa vse do evropskih ustanov.

Leta 2000 so si vodje držav in vlad v Lizboni zastavili nekaj zelo zahtevnih ciljev, glede katerih pa nismo dosegli nobenega napredka. Skupaj moramo v svojih državah predlagati konkretne ukrepe in ponovno oblikovati evropske cilje za kohezivno družbo.

Ga. Salomé MBUGUA, *udeleženka 6. evropskega srečanja oseb, ki se soočajo z revščino - 2007*

Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila organizatorjem tega pomembnega srečanja, obenem pa izrazila tudi upanje, da se bodo taka srečanja nadaljevala.

V čast mi je, da lahko z vami delim svojo izkušnjo iz lanskega leta.

Ko so me leta 2007 izbrali za delegatko 6. srečanja, nisem vedela, kaj naj pričakujem. Štirje udeleženci iz Irske smo se večkrat sestali, da bi se pripravili na srečanje. Kot temo srečanja iz Irske smo izbrali izkušnje priseljencev z revščino, zato so bili predstavniki izbrani iz različnih priseljenskih skupnosti.

Dogovorili smo se o šestih področjih, ki vplivajo na način življenja in življenjske pogoje priseljencev, vsak udeleženec pa naj bi raziskal eno od tem, in sicer:

1. 19,10 evrov na teden za odrasle prosilce za azil,
2. omejeno gibanje,
3. ponovna združitev družin,
4. rasizem in diskriminacija,
5. delavci brez dokumentov,
6. nepriznavanje kvalifikacij.

Štirje delegati smo v sodelovanju s svojimi skupinami oblikovali podobe za predstavitev. Podpora irske Mreže za boj proti revščini nam je bila v teh pripravah v veliko pomoč in smo jo hvaležno sprejeli: profesionalna podpora in poznavanje stvari sta bila za nas zelo pomembna.

Delegati smo iz Irske odpotovali dan pred začetkom srečanja. Delegate iz vseh držav so prosili, da predstavijo tridimenzionalne predmete, ki so jih oblikovali za uvodno zasedanje. Ko smo prišli na vrsto, sem čutila, da predstavlja prisotnost štirih delegatov iz etničnih manjšin izziv.
Odločili smo se, da bomo na srečanje poslali delegate, ki imajo z vprašanji, o katerih naj bi razpravljali, neposredne izkušnje. To je bila močna izkušnja, ki pa nam je dala novih moči. Čutili smo, da je naša izkušnja pri udeležencih naletela na velik odziv; mislimo tudi, da smo se od drugih veliko naučili, ker je pomembno, da spoznamo raznolikost ljudi, ki živijo v Evropi, ter njihove izkušnje z revščino, izključenostjo in diskriminacijo.

Naša predstavitev pa je bila tudi izziv za mnenje večine o irskem gospodarskem uspehu v zadnjem času. Poudarili smo vlogo priseljencev v tej gospodarski rasti, pa tudi, v kakšni meri so ostali nevidni in še vedno živijo v revščini. Za nas je bilo pomembno, da lahko povemo svoje stališče, da se lahko predstavimo in da nas poslušajo kot enakopravne.

Delavnice so nam nudile priložnost za medsebojno povezovanje, izmenjavo izkušenj in oblikovanje strategij za dosego napredka. Vodenje je bilo odlično, tako da smo lahko dali svoj prispevek in se obenem veliko naučili od drugih udeležencev. Učinkov medsebojnega povezovanja in sodelovanja ni mogoče dovolj poudariti in predstavljajo zelo spodbudno okolje. V dveh dneh mi je uspelo spoznati veliko delegatov, s katerimi sem kasneje ohranila stike.

Predstavitve in prispevki drugih držav so bili zelo spodbudni in so prikazovali visoko raven ustvarjalnosti.

Srečanje je bilo zelo dobro vodeno, predsedstvo pa si je nenehno prizadevalo, da bi bili delegati zadovoljni. Enkrat je irska delegacija opozorila, da v nekaterih njenih prispevkih določene stvari manjkajo, kar so takoj popravili. To je bilo za nas kot skupino priseljencev zelo pomembno in je dokazovalo, da nas jemljejo resno.

To je bila pozitivna izkušnja. Edini negativni vidik je bil pridobivanje viz: en član delegacije je imel s tem velike težave, kar nas je na grob način spomnilo na to, zakaj smo prišli.

Delavnice

Potekalo je sedem delavnic, ki so združile:

- delegate iz 25 držav in Norveške, od tega 90 % oseb, ki so predstavile svoje izkušnje z življenjem v revščini;
- »goste«, ki so predstavljali razne evropske in nacionalne ustanove, ki so odgovorne za ukrepe v zvezi z revščino in socialno izključenostjo, Evropske organizacije in znanstvenike;
- »resource persons« (osebe, ki so s svojim znanjem vzpodbujale razprave) iz Komisije, evropskih ustanov, evropskih nevladnih organizacij, lokalnih vladnih organov in ponudnikov socialnih storitev.

S tako inovativno organizacijo naj bi spodbujali resnično izmenjavo.

Predpriprave za posamezne delavnice so opravili v vsaki državi članici, njihove izvlečke – ki smo jih uporabili kot uvod v poročila z delavnic – pa so posamezne delegacije predstavile in tako omogočile hitrejši začetek razprave. Ob zaključku delavnic so udeleženci pripravili povzetek in seznam predlogov in priporočil. O rezultatih so poročali na plenarnem zasedanju, da bi spodbudili pripombe nanje in razpravo.

Minimalni dohodek

Izvlečki iz predpriprav

Španija, Portugalska, Norveška, Malta, Slovenija, Ciper, Finska, Francija, Združeno kraljestvo

Kateri ukrepi so uspešni?

- Glede minimalnega dohodka je dobro, da obstaja, vprašanja revščine pa ne rešuje.
- Sistem minimalnega dohodka se ocenjuje kot sredstvo do nečesa in ne le kot gotovinski prejemek, zato se zdi bistveno, da se temu ukrepu da verodostojnost in da se zagotovi, da bo postal pravica, ki lahko podpre procese odpravljanja revščine v družinah in pri posameznikih.
- Sistem minimalnega dohodka je potni list do drugih pravic (varstvo, stanovanjske dajatve itd.) in neobvezna pomoč (prevoz, prosti čas, kultura itd.).
- Sistem minimalnega dohodka je temelj, na katerem lahko ljudje ponovno zgradijo svoja življenja.

Kateri ukrepi niso uspešni?

- Dostop do minimalnega dohodka se prepogosto ocenjuje kot privilegij in ne kot pravica.
- Minimalni dohodek omogoča preživetje, ne pa življenja.
- V postopkih je vse preveč zavlačevanja in birokracije. Vključenih je vse preveč uradnikov. Zagotoviti je treba eno samo mesto za stike.
- Javnost dvomi v uspešnost sistema minimalnega dohodka v boju proti socialni izključenosti. Bistveno je, da se javno mnenje prepriča, da gre za učinkovit način za boj proti revščini in socialni izključenosti, in da se vlaga v usposabljanje vseh udeleženih strank za izvajanje tega ukrepa (socialnih delavcev, javnih organov, civilne družbe itd.).
- Mnogi socialni delavci ne razumejo smisla ureditve minimalnega dohodka in imajo do prosilcev negativen odnos.
- Minimalni dohodek je pogosto pod pragom revščine.
- Mladi v starosti od 18 do 25 let niso upravičeni do minimalnega dohodka.
- O minimalnem dohodku ali merilih za upravičenost ni natančnih informacij.
- Odnos družbe prosilce za minimalni dohodek diskriminira in stigmatizira, kar povzroča izolacijo in izgubo samospoštovanja.
- Zaradi negotovosti je težko biti dober roditelj.
- Dajatve minimalnega dohodka se vse preveč razlikujejo – so kot loterija.

Mnenja z delavnic

- *Minimalni dohodek mi je pomagal ponovno oblikovati življenje in mi omogočil nekaj časa zase in zdravstveno oskrbo.*
- *Minimalni dohodek daje človeku pravico do zdravstvene oskrbe in kulture, vendar pa si ju moraš priskrbeti.*
- *90% brezdomcev z ulice ne pozna svojih pravic.*
- *Življenje v revščini pomeni življenje v sramovanju.*
- *Odnos do revnih se je poslabšal. Za prosilce za socialno varstvo velja, da niso pripravljeni delati. Nobena raziskava pa še ni pokazala, da so prosilci za minimalni dohodek neambiciozni!*
- *Ne glede na to, kako dolgo izključenost traja, si izključen iz vsega.*
- *Brezdomci niso ničvredneži.*
- *Če bi šlo za masovno goljufijo, bi mi to vedeli.*
- *Mladi v starosti od 18 do 25 let niso upravičeni do ničesar.*
- *Tujci, celo tisti z vizo, imajo velike težave pri pridobivanju minimalnega dohodka.*
- *Pridobivanje minimalnega dohodka je kot tek z ovirami.*
- *Vse več je revščine tudi pri tistih, ki so zaposleni. Gre za nevidno revščino.*
- *Delo se vedno vrednoti več kot življenje, kar ni prav.*
- *Svoje zgodbe ne želimo ponavljati tisočkrat.*

Povzetek

Glede minimalnega dohodka je dobro, da obstaja, pravijo delegati - čeprav to povsod v Evropi še ne drži. Vendar pa ni dovolj visok, ker ni povezan z dejanskimi življenjskimi stroški. Minimalni dohodek je pogosto pod pragom revščine, moral pa bi mu biti vsaj enak. Tisti, ki ne morejo živeti od svojega dela, bi morali imeti možnost živeti dostojno življenje.

Pogoji za upravičenost do minimalnega dohodka in pravic, ki jih prinaša, se razlikujejo od države do države. Včasih je minimalni dohodek potni list do z njim povezanih dajatev. Pri dostopu do minimalnega dohodka pa je vse preveč dolgih postopkov, ponavljajočih zahtev za dokumente, zavlačevanja in birokracije. Vsi ne vedo za svojo pravico, da lahko v stiski zaprosijo za minimalni dohodek.

Sistem minimalnega dohodka bi moral biti dinamično orodje, ki bi pospeševalo vključevanje. Delo ni edina pot do vključenosti – le-to je mogoče doseči tudi z usposabljanjem, dostopom do kulture, zdravstvene oskrbe in vrednotenjem nekomercialnega dela.

Ljudje, ki prejemajo minimalni dohodek, se počutijo stigmatizirane. Obtožujejo jih, da niso pripravljeni delati, da so neambiciozni, in da priložnostno goljufajo.

Predlogi

– Vse države članice EU morajo izvajati sistem minimalnega dohodka.
– Revščina mora prek odprte metode koordinacije postati vidna brez razlikovanja. Z njim bi se morali:
  • povečati forume za posvetovanje in konstruktiven dialog z osebami, ki se soočajo z revščino, s katerim naj bi uokvirili, spremljali in ocenjevali javne politike. Določiti učinkovite subjekte, ki zagotavljajo možnosti, in forume.
  • podpreti integrirani pristop Evropske komisije in sprejeti splošna načela za aktivno vključenost, o katerih se bo razpravljajo v oktobru 2008.
  • oblikovati presoje skladnosti in evro barometre.
  • uporabiti koncept relativne, ne absolutne revščine, vendar izražen s čim bolj praktičnimi izrazi.
  • delati na povezavi med minimalnim dohodkom in mejo revščine.
  • leta 2010 izvesti evropsko kampanjo o potrebi po sistemu minimalnega dohodka v vseh državah.
– Administrativni postopki se morajo poenostaviti, da bi z oblikovanjem služb, kjer se lahko uredi vse na enem mestu, izboljšali dostop do informacij.
– Minimalni dohodek se mora indeksirati z inflacijo.
– Mediji se morajo vključiti v boj proti revščini in izključenosti.

Priporočila

• Minimalni dohodek se mora upoštevati kot dinamično orodje, ki ga lahko osebe v stiski brez težav uporabljajo, da bi spremenile svoje življenje.
• Minimalni dohodek je naložba za izboljšanje vključenosti ljudi, s katero se priznava, da zaposlitev ni edina pot do vključenosti.
• Udeleženci vztrajajo, da se mora glede informacij o minimalnem dohodku in dostopa do njega doseči napredek. Administrativni postopki naj bi se poenostavili, naj bi bili bolj pregledni in naj bi bolj spoštovali dostojanstvo ustreznih oseb (na primer tako, da bi zagotovili eno samo mesto za vlaganje prošenj in se izogibali temu, da bi morali ljudje svoje zgodbe vedno znova ponavljati).
• Pri minimalnem dohodku ne gre le za denar, ampak tudi za dostop do zdravstvene oskrbe, kulture … in drugih virov, ki so potrebni za dostojno življenje.
• Minimalni dohodek naj bi se povezal z dejanskimi življenjskimi stroški, pri tem pa naj bi se po standardih vsake države in glede na to, kar ljudje vedo, da dejansko potrebujejo, upoštevalo zvišanje cen. Nevladne organizacije s področja sociale imajo posebno vlogo pri zagotavljanju sodelovanja pri določitvi »košarice izdelkov«, ki je potrebna za dostojno življenje.
• Evropska unija naj bi podpirala priznavanje, da je minimalni dohodek sredstvo in vir, ne pa strošek, in naj bi se izogibala stigmatiziranju sistemov minimalnega dohodka kot »pasivnih ukrepov«.

Stanovanjska politika

Izvlečki iz predpriprav

Španija, Poljska, Norveška, Malta, Italija, Danska, Slovenija, Ciper, Češka republika, Litva, Irska, Združeno kraljestvo, Belgija

Kateri ukrepi so uspešni?

- V nekaterih regijah imajo programe za dodatek k najemninam.
- Organi oblasti se zavedajo, da obstajajo stanovanjski problemi. Dokazljivo si prizadevajo za to, da bi uvedli politike, vendar pa je še prezgodaj, da bi te politike lahko ocenili.
- Nekatere občine in regije razvijajo nove lokalne ali regionalne stanovanjske politike, ki so povezane s socialno vključenostjo prikrajšanih skupin.
- Osebe, ki se soočajo z revščino, prejemajo namensko preverjene stanovanjske dajatve.
- Obstaja stanovanjski razvojni sklad, ki ga financira država, ki zagotavlja posojila z nizkimi obrestnimi merami in ki se lahko uporablja za obnovo stanovanj.
- Najemnine so do leta 2010 pod nadzorom vlade.
- Socialna stanovanja so prednostna naloga za osebe z nizkimi dohodki in številnimi družinami.
- Posojila za nakup doma so dostopna.
- Prostovoljske organizacije nudijo pomoč pri stanovanjskih vprašanjih.
- Javni organi imajo zakonska pooblastila za obvezen nakup praznih nepremičnin.
- Obstajajo dajatve in pomoč za reševanje stanovanjskih vprašanj, še posebej plačilo kavcij za najem s strani javnih centrov za socialno pomoč.

Kateri ukrepi niso uspešni?

- Obstaja vse premalo stanovanj za enega samega človeka. Najcenejša med njimi pa se tudi nikoli ne oglašujejo v rubrikah »Oddaja se«.
- Čakalne liste za socialna stanovanja so pogosto zelo dolge.
- Celo najcenejši domovi so dostopni samo družinam s srednjimi dohodki.
- V novih državah članicah je stanovanjski trg še vedno v tranziciji, z zelo različnimi pogoji in neprijavljenimi podnajemniki, kar življenja najbolj ranljivih oseb ne olajšuje. Ta počasni razvoj vsekakor še najbolj prizadene prav te osebe… če sploh obstaja kakšna država, v kateri je stanovanjski trg pregleden in deluje v dobro revnih!
- Uporabniki domov morajo plačevati znesek, ki je skoraj enak celotnemu minimalnemu dohodku.
- Socialna stanovanja so pogosto premajhna in slabo zasnovana.
- V nekaterih krajih je veliko praznih nepremičnin. Kaj je mogoče storiti, da bi se jih lahko uporabilo?
- Socialna stanovanja se dodelujejo po sistemu točk. Prošnje za vključitev na čakalni seznam se upoštevajo šele od 19 točk naprej.
- Nobenega smisla nima, da se v stanovanjska naselja naseljuje samo osebe, ki so najdlje brezposelne in izključene iz družbe. Te osebe imajo le malo priložnosti, da bi srečale družine in ljudi, ki živijo drugače.
- Letos je bilo opravljenih 1200 izselitev, z zelo kratkim rokom in po dvomljivih pravnih postopkih.
- Močne lokalne in regionalne stanovanjske politike se večinoma uporabljajo v premožnih predelih. Nacionalna stanovanjska politika ne obstaja.
- Socialna stanovanja se skoraj ne gradijo.
- Stanovanja so v primerjavi z dohodki zelo draga.
- Lokalni sveti razprodajajo svoj socialni stanovanjski sklad, zaradi česar so ljudje zelo zaskrbljeni.
- Črni trg s stanovanji se je povečal.
- Pripadniki potujočih skupin težko dobijo socialna stanovanja.
- Le malo domov je prijaznih do invalidnih oseb, pogosto pa so tudi zelo oddaljeni od trgovin.
- Priseljenci imajo le malo ali pa sploh nimajo dostopa do socialnih stanovanj.
- Mnogo družin, ki stanujejo v zasebnih najemniških stanovanjih, je upravičenih do socialnih stanovanj.
- Pravila se prilagajajo, nekatere družbe, ki se ukvarjajo s stanovanji, pa poskušajo doseči čim večji dobiček.
- Stanovanjski zakonik zahteva dveletno poskusno dobo, predem se odobri najem za nedoločen čas. Merila za dokončno dodelitev pa niso niti jasna niti neodvisna.
- Zakonodaja o obveznem nakupu praznih nepremičnin se ne izvaja.

Mnenja z delavnic

- *Stanovanja za nekatere skupine vključno z invalidnimi osebami niso dostopna.*
- *Stanovanj ni dovolj, visoke najemnine pa lahko ljudi silijo v brezdomstvo.*
  - Stanovanjski stroški nikoli ne bi smeli predstavljati več kot 30% dohodka.
- *Osebe, ki se soočajo z revščino, pogosto ne morejo plačati kavcije za najem.*
- *Vlada ne ščiti pravic Romov, potujočih skupin in priseljencev; le-ti so na čakalnih seznamih za stanovanja. Pravica do stanovanja v praksi ne obstaja.*
- *Družine z nizkimi dohodki si najemnine ne morejo privoščiti. Pravica do stanovanja je le prazna ideja.*
- *Stanovanje ni pravica, ampak le blago, izdelek.*
- *Stanovanjski problem neposredno vpliva na brezdomstvo, česar pa v vladnih poročilih ni videti.*
- *Kako lahko brezdomci z ulice dobijo pomoč socialnih služb?*
- *Podstandardna stanovanja stanejo manj, vendar pa so standardi grozni.*
- *V državi moraš živeti dve leti, da lahko dobiš socialno stanovanje. To grozljivo vpliva še posebej na priseljenske skupnosti.*
- *Rome lahko izženejo iz mesta Rima, ker nimajo dovolj denarja; izselitve si sledijo ena za drugo. Odklopijo vodo in elektriko, živimo v taborih; stroške plačujemo, živimo pa kot živali. V Rimu so danes ljudi izselili iz njihovih domov; Romi nimajo nobenih pravic. Želimo se vključiti v družbo, vendar pa nam tega ne dovolijo.*
- *Številne prostovoljske organizacije/skupine imajo potrebne izkušnje, pa le malo priložnosti, da bi jih s kom delile. Moramo poskusiti, da bi politike pripravili do tega, da bodo priznali pomen teh organizacij in jih podpirali.*
- *Da bi opustil brezdomstvo in dobil stanovanje, moraš najprej opustiti mamila in pijačo, za kar pa potrebuješ podporo socialnih služb in da prevzameš odgovornost zase. Ampak še potem, ko nehaš jemati mamila, in celo s stanovanjem, ti še vedno ostane problem brezposelnosti, ki pa lahko ponovno vodi v mamila.*
- *Nevarno je zatrjevati, da je brezdomstvo povezano samo z mamili/alkoholom, saj ga s tem zožimo na EN SAM vidik, kar lahko vodi v stereotipe.*
- *Brezdomstvo je problem celo v visoko razvitih državah. Gre za dolgoročen problem na evropski ravni, za katerega so potrebni minimalni standardi. Če se ti standardi ne bodo določili, ne bo na evropski ravni nobenih učinkov ali sankcij.*
- *Stanovanjska pravica je bila državna zadeva, zdaj pa se je prenesla v zasebni sektor. Samo 3 % domov so socialna stanovanja.*
- *Obstaja vtis, da država ne prevzema svojih odgovornosti.*
- *Evropski strukturni skladi so preveč omejeni: ti skladi lahko le pomagajo blažiti neželene učinke, ne morejo pa graditi novih stanovanj.*

Povzetek

Delegati so ugotovili, da so razmere v posameznih državah različne, vendar pa so si v marsičem tudi podobne. Stanovanjska pravica je velik problem za vse, še posebej pa za invalidne osebe, etnične manjšine in priseljence vključno s prosilci za azil, enostarševskimi družinami, potujočimi skupinami, Romi in ljudmi z minimalnimi dohodki. Pozitivne politike obstajajo, vendar pa se v praksi, kjer se sredstva ne uporabljajo pravilno, ne izvajajo vedno.

Razpoložljivost in cenovna dostopnost najemniških stanovanj predstavljata v večini držav še en problem, ki ima v večini primerov za posledico brezdomstvo. Nekatere vlade se problema zavedajo, vendar pa poskušajo brezdomstvo prikriti, namesto da bi ga reševale.

Pomembno vprašanje predstavlja tudi ravnovesje v razmerju med lastnikom/najemnikom

Raven in praktično uveljavljanje stanovanjskih pravic se od države do države razlikujeta in segata vse od prizadevanj, da bi razvili dobro prakso, do zelo podstandardnih stanovanj, katerih najemniki imajo le malo upanja, da bi našli kaj boljšega, ali pa se morajo soočiti z izselitvijo zaradi neplačila celo zelo nizkih najemnin.

Obstajajo tudi primeri, ko se zdi, da ne obstajajo niti temeljne pravice, in kjer človekove pravice kršijo, kot pri Romih v Italiji. Romi pogosto živijo v zelo slabih razmerah, brez osnovnih storitev (elektrika, voda). V socialnih stanovanjih doživljajo tudi diskriminacijo in pogoste izselitve.

V nekaterih novih državah članicah deluje prehod iz »starega političnega režima« v novega proti socialnim stanovanjem, ki propadajo in prehajajo v roke zasebnega sektorja, tj. sektorja, ki je usmerjen v ustvarjanje dobička.

Stanovanjsko politiko je treba obravnavati celovito. Vzroki za brezdomstvo so zapleteni in večstranski: stanovanjske politike, brezposelnost, življenjske razmere, ki so posledica izključenosti, npr. uživanje mamil.

Pravica do stanovanja je temeljna pravica, ki jo mora Evropska unija zagotavljati.

Če naj bi zagotovili stanovanjsko pravico za vse, potem se mora fond socialnih stanovanj povečati. Najemnine morajo biti pod nadzorom vlade. Najemniki za stanovanje ne morejo plačati več kot 30 % svojega dohodka. Države morajo za osebe, ki se soočajo z revščino, ustanoviti tudi sklad za kavcije za najem.

Prostovoljske organizacije nudijo pomoč pri stanovanjskih vprašanjih: moralo bi se jim dati več sredstev. S svojim delom pomagajo najbolj ranljivim pri vključevanju v družbo. Pogosto delajo kot partnerji z določenimi lastniki ali z lokalnimi organi oblasti.

Predlogi

- Evropska unija mora pravico do stanovanja priznavati kot temeljno pravico.
- Zagotoviti je treba zadostno število stanovanj, s katerimi se rešujejo socialne potrebe.
- Stanovanjski stroški nikoli ne bi smeli predstavljati več kot 30% dohodka.
- Cena in kakovost stanovanja morata biti med seboj tesno povezani.
- Evropska unija mora pravice lastnikov in najemnikov postaviti na enakopravno osnovo, kar pomeni jasne pogodbe, v katerih so natančno določene pravice, stroški itd. in ki se morajo spremljati, vključno s sistemom nadzora in kazni.
- Vlade morajo ljudem nuditi pomoč pri plačilu kavcij za najem, ki naj bi se odplačevale postopno.
- Davčne obremenitve se morajo računati od dejanske najemnine.
- Učinkovita podpora in storitve morajo biti dostopne ljudem v socialnih stanovanjih in brezdomcem. Storitve se morajo prilagoditi potrebam različnih skupin; biti morajo pregledne in za uporabnike lahko razumljive.
- Oblikovane politike se morajo izvajati v praksi, financirati in spremljati. Če je potrebno, se morajo za primere, ko se politike ne izvajajo, uvesti kazni.
- Tisti, na katere stanovanjske politike vplivajo, morajo na lokalni ravni sodelovati pri odločitvah, ki nanje vplivajo.
- Evropska unija mora razviti standarde in svojo pozornost osredotočiti nanje ter zagotoviti, da jih bodo ljudje poznali.
- Države morajo v skupnem fondu najemniških stanovanj zagotoviti določen odstotek socialnih stanovanj.
- Evropska unija mora sprejeti direktivo o diskriminaciji pri dostopu do storitev in vanjo vključiti tudi stanovanjsko pravico.
- Prostovoljskim organizacijam na osnovni ravni se mora zagotoviti financiranje.

Priporočila

- Sodelovanje nevladnih organizacij in ljudi, ki jih stanovanjski problemi neposredno prizadevajo, je bistveno za reševanje resničnih potreb brezdomcev in oseb s stanovanjskimi problemi.
- Finančna podpora, ki bi osebam, ki se soočajo z brezdomstvom, omogočila, da spregovorijo same, in ki bi nevladnim organizacijam pomagala pri reševanju stanovanjskih problemov, je bistvena.
- Oblikovati bi se morale strategije in nacionalni akcijski programi za reševanje stanovanjskih problemov in problemov brezdomcev.
- Stanovanjska politika in brezdomstvo naj bi postala osrednja tema tematskega leta v strategiji Evropske unije za vključevanje.
- Obstoj javnih in socialnih stanovanj je bistven za uspešno strategijo za reševanje stanovanjskih problemov.
- Evropski strukturni skladi naj bi bolje podpirali dostop do cenovno sprejemljivih in trajnostnih stanovanj.
- Države članice naj bi si zastavile cilje glede odstotka razpoložljivega dohodka, ki naj bi ga ljudje morali plačevati za svoje stanovanje.
- Davčne politike naj bi odvračale od tega, da bi se hiše puščale prazne, in od špekulacij na trgu stanovanj.
- Nediskriminacija pri dostopu do stanovanj je bistvena, zato bi se morala ustrezna zakonodaja Evropske unije v tem smislu okrepiti, njeno izvajanje pa strogo nadzirati.

Izvlečki iz predpriprav

Španija, Portugalska, Poljska, Norveška, Italija, Danska, Slovenija, Ciper, Francija, Združeno kraljestvo

Kateri ukrepi so uspešni?

- Vlaga se v poklicno usposabljanje, ki je po mnenju nekaterih prikrajšanih skupin ključ do dobre zaposlitve in združuje pravico do dostojnega plačila in človeško dostojanstvo.
- Z nekaterimi aktivnimi politikami zaposlovanja, še posebej programi služb za zaposlovanje, se je prikrajšanim posameznikom uspešno pomagalo, da so se vključili v delo in družbo, in povečalo njihovo samospoštovanje.
- Nekateri, ki se s socialnimi delavci sestajajo več let, so v odnosu z njimi opazili spremembe. "Ko se z nekom srečaš v drugačnih okoliščinah, kot je prošnja za pomoč, in skupaj nastopita proti revščini in za dostojanstvo posameznika, se odnos spremeni. Nič več nas ne gledajo kot probleme, ampak kot človeška bitja, ki govorijo o problemih." Nekateri socialni delavci to potrjujejo.
- Nekateri pravijo, da se je z oblikovanjem pobud in projektov nevladnih organizacij število načinov, kako je mogoče revščine pustiti za seboj, povečalo. Tisti, ki so te načine uporabili, ne razumejo vedno, zakaj jih tudi drugi ne uporabijo na isti način. Ljudje bolj kot pomoč uradnih agencij pozitivno ocenjujejo pomoč nevladnih organizacij.
- Z reformno zakonodajo (328/2000) o vključevanju socialnih storitev se daje načelu sodelovanja pri oblikovanju, vodenju in spremljanju ocenjevanja socialnih storitev praktična uporaba.
- Socialne službe že imajo ali pa sestavljajo listine o pravicah strank.
- Mnogo socialnih delavcev in izvajalcev je resnično predanih in verjamejo v svoje delo.
- Enostarševske družine prejemajo dodatno pomoč. Družne z nizkimi dohodki in družine z otroci so upravičene do brezplačnega otroškega varstva, vrtca in zunajšolske oskrbe.
- Vsi ukrepi, ki se socialno lahko podprejo in ki jih izvajajo predani posamezniki, so dobro vodeni. Nekateri delavci, ki delajo v dobrodelnih dejavnostih, lahko povedo, kadar česa ne vedo, in se obrnejo na mrežo/partnerstvo
- Mnoge lokalne pobude so uspešne, vendar pa ne razpolagajo z zadostnimi sredstvi.

Kateri ukrepi niso uspešni?

- Obstaja veliko pomanjkljivosti glede socialnih storitev tako glede ponudbe v posamezni državi kot glede kakovosti.
- Dostop do kakovostnih zdravstvenih storitev in čakalni časi v javnih bolnišnicah so problemi, ki še posebej prizadevajo starejše revne osebe in tiste, ki potrebujejo stalno oskrbo.
- Dostop do kakovostnega poklicnega usposabljanja, ki vodi k dostojno plačani zaposlitvi, ni zagotovljen: to je eden od največjih problemov za mlade brezposelne delavce in osebe, starejše od 40 let. Še vedno je težko najti dostojno zaposlitev, vse skupaj pa še poslabšuje dejstvo, da velike družbe selijo proizvodnjo v tujino, in propadanje nekaterih tradicionalnih sektorjev gospodarstva.
- Velika večina uporabnikov je nezadovoljna s kakovostjo stikov s socialnimi delavci, ki kažejo malo razumevanja za njihove razmere in malo prožnosti. "Strogo se držijo pravil." Ljudje so manj pomembni kot to, kar je napisano v zakonu.
- Zastavljajo se vprašanja glede financiranja projektov: "Vemo, da obstaja financiranje za projekte proti revščini. Vendar pa ne vemo zares, kako se vse skupaj ocenjuje. Očitno ni nobene kontinuitete. Nekateri projekti se zaključijo, drugi pa začnejo. Včasih sredstva prispejo zelo pozno in jih je treba zelo hitro porabiti. Kdo razmišlja o tem? Kdo to spremlja skozi čas, da bi se zagotovila kontinuiteta? Včasih se zdi, da se projekti vodijo tako, da lahko predlagatelji projektov financirajo svoje dejavnosti. Projekti ne prispevajo ničesar, denar pa se zapravi.«
- Zakoni in predpisi se povsod ne uporabljajo na enak način.
- Dobra praksa skoraj vedno temelji na projektih, zato se z zaključkom projekta zaključi tudi dobra praksa.
- Financiranje projektov je odvisno od dobre volje politikov/oblikovalcev politike in denarja, ki je takrat na voljo.
- Zaradi drobljenja socialnih storitev je zelo težko celostno ukrepati.
- Preveč birokracije je slabo za vodenje posameznih primerov, preveč časa se porabi na sestankih. Socialni delavci imajo premalo časa,

da bi se z ljudmi resnično ukvarjali.
- Uporabniki ne morejo z lahkoto priti do dostopa do svoje dokumentacije. Socialni delavci nočejo, da se jih uči o stvareh.
- Administrativne službe ne prevzemajo odgovornosti (izguba dokumentov), za administrativne napake, ki imajo lahko resne posledice, pa ni poprave.

Mnenja z delavnic

- *Socialne službe veljajo za službe za revne, kar jih stigmatizira.*
- *Ljudje se sramujejo, da bi se obrnili na socialne službe.*
- *V naši državi je poudarek na usposabljanju namesto na tem, kako socialne službe opravljajo svoje delo.*
- *Mnogo ljudi je upravičenih do socialnih storitev, vendar pa tega ne vedo. Pri državljanstvu gre za to, da veš, na koga se lahko obrneš.*
- *Ranljivi ljudje se ne obravnavajo celovito.*
- *Socialne storitve se privatizirajo, kar pomeni, da se usmerjajo v denar.*
- *Socialni delavci ne spoštujejo dostojanstva ljudi..*
- *V naši državi ni socialnih služb, ki bi mi pomagale. Nenehno se moram za pomoč obračati na prijatelje ali družino.*
- *V socialnih službah je več diskriminacije do žensk.*
- *V naši državi priseljenski delavci nimajo dostopa do socialnih storitev. Delajo neprijavljeni, živijo v podstandardnih stanovanjih, njihovi otroci pa ne obiskujejo šole.*
- *Socialne službe običajno ne kažejo veliko razumevanja. Ko grem tja, lahko jasno vidim, kako razmišljajo, "Kaj pa ta išče tukaj? Saj nas ne potrebuje." To mislijo, ker nisem odvisen.*
- *Revščina ni problem posameznikov. Revni niso vzrok za svoje probleme. Vprašanje, ki bi ga morali zastaviti, ni, zakaj je nekdo reven, ampak kako zmanjšati revščino.*
- *Mladi v starosti od 18 do 25 let niso upravičeni do minimalnega dohodka. Vendar pa ni starosti, v kateri je dobro biti reven.*

Povzetek

Udeleženci na delavnicah so menili, da so socialne storitve osnovne splošne storitve, do katerih mora vsakdo imeti zagotovljen dostop. Upoštevati morajo celo osebo, tudi če ima ta oseba različne probleme. To zahteva, da se vse storitve združijo in mrežno povežejo. Ta pristop mora spoštovati posameznika.

Udeleženci so na splošno soglašali o težkem dostopu do socialnih storitev in informacij o pravicah. Za socialne storitve mora biti še naprej odgovorna država, upravičenost pa mora temeljiti na zakonih. Ponudba storitev mora biti zadostna in zelo kakovostna. Privatizacija socialnih storitev pomeni, da se jih podvrže gospodarskim merilom in s tem merilom dobičkonosnosti na škodo koncepta storitev.

V nekaterih državah članicah se socialne storitve zanašajo na pooblastila; zdi se, da to pomaga krepiti uporabnike storitev. Dobra praksa je, da se nevladne organizacije in javne službe vključijo v vodenje programov socialne varnosti. Tako je pomembno, da se v politike vključijo ljudje z izkušnjami z revščino.

Velik problem pri organizaciji socialnih storitev je birokracija. Da bi prejeli kakršno koli storitev, morajo prosilci izpolniti kupe papirjev. Da bi si zagotovili dostop do socialnih storitev, se ljudje čutijo prisiljene, da igrajo določeno vlogo in da si nadenejo krinko. Poleg tega je težko prenašati, kaj si drugi ljudje, sorodniki in prijatelji mislijo o tebi, ker uporabljaš socialne storitve. Pomoč, ki jo nudijo nekatere službe, je pogosto povezana s pogodbo, s katero se na uporabnike ne le izvaja pritisk, ampak nanje spet prenaša odgovornost.

V nekaterih državah so odgovornosti za socialno pomoč decentralizirali. Socialno skrbstvo so prenesli na lokalno vlado, s čimer se ustvarjajo razlike med pravili. Upravljanje socialnega skrbstva se tudi vse bolj prenaša na prostovoljske skupine.

Upravičenost se postopoma spreminja v pomoč. Pravice, ki so se dodeljevale samodejno, se spreminjajo v pravice, ki jih je treba zaslužiti. Dostop do socialnih storitev se vse bolj pogojuje, določa s pogodbami in vse bolj temelji na sankcijah.

Predlogi

- Da bi socialni delavci razumeli miselnost ljudi, ki prosijo za pomoč, morajo opraviti usposabljanje na delu.
- Osebe, ki se soočajo z revščino, se morajo vključiti v izobraževanje in usposabljanje bodočih socialnih delavcev, da bi spremenile njihovo podobo o revščini. Tako usposabljanje se mora realno in pozitivno osredotočiti na vključenost.
- Datoteke se morajo administrativno centralizirati, tako da se ljudi ne pošilja od Poncija do Pilata.
- Prosilci se morajo podrobno obvestiti o postopkih, ki jih morajo upoštevati pri sestavi prošnje.
- Razne storitve se morajo usklajevati na enem samem mestu.
- Ustanoviti se mora služba za posredovanje v sporih med prejemniki storitev in socialnimi delavci.
- Nudenje storitev se lahko izboljša s podporo, ki jo skupaj zagotavljata socialni delavec in administrativni delavec.
- Socialni delavci morajo imeti možnost dobiti informacije, ki jih potrebujejo za pomoč.

Priporočila

- Pravica do dostopa do kakovostnih socialnih storitev mora biti zagotovljena.
- Socialne storitve morajo biti cenovno dostopne, kakovostne in stalne ter morajo zadovoljevati dejanske in spreminjajoče se potrebe oseb, ki se v svojem življenju in spreminjajočih se okoliščinah soočajo z revščino in socialno izključenostjo.
- Vsi ljudje se morajo obravnavati enako in na dostojanstven način ter morajo imeti dostop do socialnih storitev brez diskriminacije.
- Informacije in nasveti morajo biti vsakomur na voljo kot obveznost in v obliki, ki je sprejemljiva za ljudi z nizkimi dohodki, tj. prek lokalnih služb.
- Dostopnost cenovno sprejemljivega in kakovostnega zdravstvenega varstva in bivališča se mora nujno izboljšati.
- Ustanovila naj bi se evropska opazovalnica za zdravje in revščino.
- Novi pristop k razvijanju individualnih pogodb med uporabniki in ponudniki socialnih storitev vzbuja pri osebah, ki se soočajo z revščino, zaskrbljenost. Sprejeti se morajo ukrepi, da bi zagotovili, da te pogodbe niso diskriminatorne.
- Evropska unija bi morala oblikovati kakovostne standarde, da bi zagotovila, da bodo države članice zagotavljale cenovno sprejemljiv dostop do kakovostnih socialnih storitev.
- Nacionalne vlade morajo zagotoviti, da po standardih, določenih na ravni Evropske unije, socialne storitve delujejo dobro in učinkovito.
- Socialne storitve se morajo usklajevati, izvajati in ocenjevati na lokalni ravni.
- Če naj bi se spoštovale človekove pravice, morajo osebe, ki se soočajo z revščino, prek mehanizmov za sodelovanje v strukturi socialnih storitev sodelovati na vseh ravneh. Modeli za sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju politike se morajo prek mehanizmov Evropske unije za financiranje in nacionalnih mehanizmov za financiranje aktivno pospeševati in podpirati.

Izvlečki iz predpriprav

Ciper, Finska, Združeno kraljestvo, Bolgarija, Belgija

Kateri ukrepi so uspešni?

- Plinska družba je ustanovila sklad za pomoč svojim kupcem z nižjimi dohodki, ki pa je slabo poznan.
- Eden od ponudnikov energije ponuja zagotovljen paket storitev za kupce z nižjimi dohodki.
- Ministrstvo za zaposlovanje in socialne zadeve pomaga ljudem z zelo nizkimi dohodki pri njihovih stroških za ogrevanje v zimski sezoni.
- Oblikovala se je socialna tarifa.
- Obstaja program predplačila s kartico.
- Garancija za minimalne storitve zagotavlja brezplačno dobavo 100 kWh.
- Pozimi odklopi niso dovoljeni.

Kateri ukrepi niso uspešni?

- Elektrika je draga in »poje« velik del dohodkov.
- Voda ni draga, vendar pa jo je malo, tako da so ljudje začeli kupovati uvoženo vodo, kar vpliva na stroške.
- Storitve splošnega pomena so se reformirale. Rezultati pa so zelo slabi. Ljudje morajo zmanjšati svojo porabo ali pa jih celo izključijo iz sistema.
- Ni sistema za spremljanje in uveljavljanje odgovornosti ponudnikov storitev.
- Storitve splošnega pomena povzročajo revščino.
- Kupci imajo malo informacij, na osnovi katerih bi lahko ponudnike med seboj primerjali in izbirali.
- Nekatere družbe zahtevajo plačilo kavcije, ki si je nekateri ljudje ne morejo privoščiti.
- Nekateri najemniki nimajo lastnih števcev.
- Računi so težko razumljivi.
- Socialne tarife ne dobiš samodejno, ampak je treba zanjo zaprositi. Za to pa je potrebno veliko papirjev.
- Nekateri ljudje z nizkimi dohodki niso upravičeni do statusa zaščitenih strank.
- Za predplačniški števec je treba zaprositi in ga ni mogoče namestiti preventivno.
- Težave pri plačevanju lahko pomenijo, da se naberejo stroški, ki jih ni več mogoče obvladati.
- Nezakoniti priseljenci ne morejo doseči, da bi jim (ponovno) priklopili plin/elektriko.

Mnenja z delavnic

- *Obstajajo napovedi vlade glede namenov v zvezi z upravljanjem storitev splošnega pomena, v resnici pa slabe prakse prinesejo zaskrbljujoče rezultate.*
- *Oskrba z energijo je vse bolj v rokah zasebnega sektorja.*
- *Kakovost storitev se slabša.*
- *Kdor ne more plačati, nima dostopa do storitev.*
- *V naši državi je vode dovolj; zakaj je torej tako draga?*
- *Kako je mogoče spremljati porabo, če so električni števci nameščeni na višini 12 metrov?*
- *Romi, ki živijo v taborih, nimajo dostopa do vode. Živeti morajo v srednjeveških razmerah. Otroci se zvečer učijo pri svečah.*
- *Odvetniki se ljudi bojijo zagovarjati proti velikim družbam.*
- *Morda je treba plačati kavcijo v višini 800 evrov; reven človek ne more plačati 800 evrov.*
- *Meja dohodka za minimalne dajatve je previsoka.*
- *Prodajni zastopniki ponudnikov storitev v delavskih predelih pogosto pridobivajo nove stranke od vrat do vrat in tvezijo različne neumnosti. Podpišeš pogodbo, stroški niso nič nižji, z novo pogodbo pa se stara ne prekine, tako da se ob koncu meseca znajdeš z dvema računoma.*
- *Ljudje v resnih težavah lahko dajo namestiti predplačniški števec. Za porabljeno energijo plačaš s predplačniško kartico.*

Povzetek

Udeleženci delavnic so zaključili, da privatizacija energetskega trga stroškov ni znižala, ampak zvišala. Osebe, ki se soočajo z revščino, se torej soočajo z izbiro med hrano, zadovoljitvijo svojih potreb ali oskrbo z energijo.

Ponudniki energije se ne upravljajo na pregleden način. Računi so lahko nenavadno visoki, pa ni načina, kako bi jih lahko preverili.

Načini prodaje so pogosto agresivni, tako da se ljudje ob koncu meseca znajdejo z dvema računoma, ki ju morajo plačati, ker novi dobavitelj starega ni obvestil o novi pogodbi. Pogodbo je dolžan odpovedati upravnik hiše, toda ljudje tega ne vedo.

Trg s plinom in elektriko se mora regulirati. Samo s privatizacijo ni mogoče pojasniti višjih stroškov. Države

nosijo določeno odgovornost za to, da jim ni uspelo regulirati trga, ali vsaj za to, da jim ni uspelo oblikovati politik za zaščito najmanj premožnih. V nekaterih državah je konkurenca med ponudniki le navidezna, potrošniki pa niso zares zavarovani. Cene rastejo, kakovost storitev pa se slabša.

Dostop do storitev splošnega pomena je temeljna pravica.

Sedanje težave pri oskrbi z elektriko in vodo vplivajo na vse, vendar pa liberalizacija še najbolj prizadene osebe, ki se soočajo z revščino. Pogosto stanujejo v slabo izoliranih, energetsko neučinkovitih stanovanjih, zaradi česar je njihova poraba še večja. Socialna stanovanja bi morala biti bolje izolirana. Minimalni dohodki in nekakšne dajatve tudi ne zadoščajo za življenje, ampak zgolj za preživetje. Socialna tarifa je povezana z manj stigmatizacije kot predplačniški števec.

Predlogi

- Odgovorne za to neupravičeno privatizacijo je treba imenovati.
- Treba je ustanoviti organ s predstavniki obeh strani – strank in lastnikov.
- Kupci morajo dobiti boljše informacije.
- Ustanoviti se mora neodvisen organ za nadzor nad ponudniki storitev.
- Zakone je treba spremeniti.
- Potrebna je razprava o oblikovanju minimalnega paketa oskrbe z energijo.
- Pravica do energije je temeljna socialna pravica.
- Potrebna je stalna in obširna ocena liberalizacije energetskega trga.
- Predlagana Evropska listina o pravicah potrošnikov energije se mora dokončati, slediti pa ji mora sprejetje direktive.
- Izvajanje obveznosti javnih služb mora postati obvezno.
- Sprejeti se morajo ukrepi, da se bo za plačilo energije porabilo največ 5 % dohodka gospodinjstva.
- Upoštevati se morajo naslednji elementi:
  - zagotoviti se mora spremljanje cen in nadzor nad njimi;
  - v državah članicah se mora uvesti sistem DDV, v katerem bodo osnovne energetske storitve obdavčene po najnižjih stopnjah;
  - poenostavljena administracija;
  - regulirane maksimalne socialne cene za skupine z nižjimi dohodki;
  - ukrepi za omejitev porabe energije.
- Oblikovati se mora sistem za reguliranje načinov prodaje.
- Ustanoviti se mora služba za posredovanje.

Priporočila

- Cenovno sprejemljiv dostop do energije in drugih osnovnih storitev se mora zagotoviti kot temeljna pravica.
- Države članice bi morale z ukrepi, kot so regulirani sistemi določanja cen, zagotovljen dostop do minimalnih storitev ter prepoved izključitve oziroma odklopa, zagotoviti cenovno sprejemljiv dostop tudi do vseh bistvenih storitev.
- Predlagana Evropska listina o pravicah potrošnikov energije mora vključevati socialne standarde in mora biti pravno zavezujoča. Ta listina mora biti orodje za varstvo potrošnikov..
- Revščina pri oskrbi z energijo se mora priznati kot ključen problem, glede katerega mora Evropska unija sprejeti enotne in nujne ukrepe, zlasti glede na naraščajoče cene energije. Ti ukrepi bi morali vključevati ukrepe za poštene cene in energetsko učinkovitost in bi morali biti povezani z zagotavljanjem ustreznega minimalnega dohodka.
- Razumljive in dostopne informacije se morajo posredovati neposredno, ne da bi se zanašali na elektronska sredstva, ki so diskriminatorna do oseb z nizkimi dohodki, pa tudi, da se zagotovijo brezplačno in neodvisno svetovanje ter učinkoviti postopki glede pritožb.
- Nujno je treba ovrednotiti učinke liberalizacije trgov vključno z učinki Direktive o storitvah, da bi ocenili njene socialne učinke na osebe, ki se soočajo z revščino in socialno izključenostjo.
- Osebe, ki se soočajo z revščino, morajo sodelovati pri razvoju, uporabi in vrednotenju politik, povezanih s storitvami splošnega pomena, če naj bi dejansko ocenili, v kakšni meri storitve splošnega pomena in trenutno delovanje notranjega trga podpirajo socialno vključenost.

Na plenarnem zasedanju so poročali o priporočilih, ki so jih oblikovali na delavnicah (ki so zapisana v prejšnjem poglavju), o njih pa so nato podali svoje mnenje in odgovorili nanje g. Jérôme Vignon iz Komisije, g. Ludo Horemans, predsednik Evropske mreže za boj proti revščini, in ga. Elise Villame, predsednica Odbora za socialno zaščito.

Poleg izrecnih priporočil v okviru štirih glavnih tem so mnogi delegati zahtevali, da se oblikujejo orodja za ocenjevanje, s katerimi bi lahko merili napredek med posameznimi srečanji. Medtem ko so sprejeli, da sta sodelovanje oseb, ki se soočajo z revščino, in oblikovanje učinkovitih ukrepov glede revščine dolga in počasna procesa, pa so vztrajali na tem, da bi morala obstajati objektivna merila za ocenjevanje srečanj, tako da bi na vsakem novem srečanju lahko izmerili, kakšen napredek je bil v boju z revščino dosežen.

Poudarili so tudi, da je treba v pripravah na leto 2010, ki bo v Evropski uniji leto boja proti revščini in socialni izključenosti, oceniti učinke sedanje strategije Evropske unije na področju vključevanja.

Jérôme Vignon je odgovoril na zahtevo glede preverjanja napredka med posameznimi srečanji. Medtem ko je dejal, da bi si vsi prizadeti lahko bolj prizadevali, da bi odgovorili na to zahtevo, pa je opozoril, da bi to lahko postalo zgolj rutinsko delo na papirju. Pomembna poročila, kot je Skupno poročilo o revščini in socialni izključenosti, že obstajajo; taka poročila se morajo upoštevati kot mesto, kjer vidimo, kakšni nadaljnji ukrepi so sledili priporočilom s srečanj. Upoštevati je treba tudi, da so predlogi Komisije, kot so predlogi o aktivni vključenosti, delno tudi odgovor na sporočila s teh srečanj. Treba je preprečiti še več papirnega dela; zagotoviti pa se mora, da se bodo rezultati srečanj vključili v najpomembnejše delo Komisije.

Glede vprašanja **solidarnosti** je g. Vignon pripomnil, da bi moral biti program minimalnega dohodka, da bi bil učinkovit, zadosten, mnogo ljudi pa tudi ni upravičeno do njega. Glede socialnih storitev obstaja tudi problem nacionalne prerazdelitve. Toda v sedanjem ozračju finančne strogosti se mora upoštevati sporočilo o solidarnosti. Komisija povezavo med možnostmi, dostopom in solidarnostjo upošteva pri pripravi naslednjega programa socialne politike Evropske unije.

Glede pogodbenega pristopa, ki ga delegati pogosto doživljajo kot postavljanje neznosnih pogojev za prejemanje socialne pomoči, pa je Jérôme Vignon dejal, da gre pri tem za vprašanje osebne odgovornosti. Z Odborom za socialno zaščito bi lahko razmislili o tem, kako bi odgovornost združili s svobodo.

Glede **zmožnosti za ponujanje dobrih idej** pa je g. Vignon dejal, da je sodelovanje pogoj za pripravo nacionalnih akcijskih programov o vključenosti. To je pravo mesto za posredovanje predlogov in odgovor na zamisli, ki so jih predstavili udeleženci tega srečanja.

Evropska unija lahko na **stanovanjsko politiko** le malo vpliva, je opozoril Jérôme Vignon. Lahko pa neposredno vpliva na oblikovanje politik. Tako se lahko zahteve glede teh stvari naslovijo na druge generalne direktorate in ne na Generalni direktorat za socialne zadeve.

Ludo Horemans, predsednik Evropske mreže za boj proti revščini, je menil, da je prvo, kar izhaja iz razprav, osnovna potreba po zagotovljenih pravicah. Treba je povedati, da potekajo prizadevanja, da bi minimalni dohodek vključili na dnevni red na ravni Evropske unije. Nekatere države danes še vedno nimajo programa minimalnega dohodka, v vseh državah članicah pa so ti programi nezadostni. Pomen učinkovitih in zadostnih programov minimalnega dohodka je treba upoštevati kot pomembno naložbo.

Dodal je še, da se strategija Evropske unije glede vključenosti osredotoča na revščino med otroci. Tako so zdaj potrebni ukrepi, s katerimi bi pokazali, da lahko osredotočeni pristop te strategije da pozitivne rezultate. Da bi prekinili začarani krog revščine, je treba ukrepati na samem začetku.

Socialni steber se je izločil iz lizbonske strategije; to je kljub lepim besedam v sklepih Sveta realnost; če želimo doseči resničen napredek, mora biti socialni vidik enakopraven ekonomskemu vidiku. Prizadevanja prek odprtega načina usklajevanja se morajo pridružiti ključnim odločitvam in usmeritvam politike v lizbonski strategiji.

Med ekonomsko pogodbo in socialno pogodbo obstaja razlika, je dejal g. Horemans. Zdaj se vse preveč pogosto za oskrbo z bistvenimi storitvami zanašamo na ekonomske pogodbe, kar pa vedno ne ustreza potrebam ljudi, ki te storitve potrebujejo. Potrebno je več razprave o vplivih liberalizacije na dostop do storitev splošnega pomena za osebe, ki se soočajo z revščino.

Zaključil je, da sta posvetovanje in dialog bistvena za zagotovitev napredka.

Elise Willame, predsednica Odbora za socialno zaščito, je dejala, da se Odbor trenutno ukvarja z aktivno vključenostjo, ki povezuje tri teme: minimalni dohodek, socialne storitve in aktiviranje. Zahteve, ki so jih izrazili udeleženci tega srečanja, so jasno povezane s to razpravo o aktivni vključenosti. Vztrajala je, da kot predsednica Odbora za socialno zaščito poskuša zagotoviti, da bi Odbor upošteval sporočila evropskih srečanj. Delegate je spodbudila, naj se o svojih idejah, kako naj bi dosegli, da bo aktivno vključevanje uspešno, še naprej pogovarjajo s svojimi člani Odbora za socialno zaščito. Dejala je tudi, da sporočila s srečanja prihajajo pravi čas glede na priprave nacionalnih akcijskih programov o vključenosti 2008 – 2011 in da je pomembno, da se delegati o nadaljnjih ukrepih v zvezi z njihovimi sporočili pogovorijo z nacionalnimi upravnimi organi, ki so odgovorni za pripravo teh programov.

Razprava

Mnenja so med delegati izzvala zelo različne odzive. Poudarili so dejstvo, da ljudje v revščini obtičijo.

Udeleženci so ponovno izrazili ogorčenje zaradi nasilja nad Romi v Italiji, ki so ga nazorno prikazovali tabori, ki so jih v Neaplju zažgale mladinske tolpe. Delegati so zatrjevali, da je to značilno za pomanjkanje učinkovite socialne politike. Italijanska delegacija je Evropo pozvala, naj se obrne na italijansko vlado in spregovori proti omenjenemu položaju.

Udeleženci so zaskrbljenost izrazili tudi zaradi stiske ljudi, ki so zboleli za redkimi boleznimi, zlasti na Malti. Eden od delegatov je poudaril, da minimalni dohodek ne zadošča za plačilo minimalnih izdatkov. V majhnih vaseh ljudje tudi, če želijo delati, delajo z izgubo. Drug delegat je odločno zatrjeval, da voda ni zasebna lastnina. Dostop do elektrike in plina mora zagotavljati in priskrbeti država.

V drugih odzivih so udeleženci navajali probleme nevladnih organizacij pri zagotavljanju evropskih sredstev za financiranje, ki bi se morala plačati neposredno prostovoljskim organizacijam. Eno od vprašanj, ki so se nenehno ponavljala, je bilo, »Zakaj nima Evropska unija več odgovornosti za to, da bi se zagotovilo, da bi imela vsaka država članica ustrezno stanovanjsko politiko?«

Nekatera mnenja so odpravili na kratko: »Lepe besede o solidarnosti bodo vse bolj izgubljale svoj pomen, če Komisija ne bo sprejela dejanskih ukrepov, da bi zaščitila socialne standarde na visoki ravni, tako da bo na primer vztrajala, da vse države članice določijo zneske minimalne pomoči.« Eden od udeležencev je zahteval, da »mora Evropska unija temu, kar počne v boju proti revščini in socialni izključenosti, dati večjo opaznost.« Udeleženci so izrazili tudi nekaj začudenja nad uspešnostjo lizbonske strategije; »nenavadno je, da je v Evropi še vedno toliko krivic«.

G. Vladimir ŠPIDLA, *komisar Evropske komisije za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti*

Razprave, ki so potekale v zadnjih dveh dneh, kažejo, da je revščina v Evropski uniji še naprej močno razširjena; te razprave nas še vedno šokirajo in silijo k ukrepanju, da bi stvari obrnili.

Živimo v tako imenovanih "premožnih" državah, v Evropski uniji, ki je del industrializiranega in razvitega sveta in v kateri je bruto domači proizvod na prebivalca višji od 23.000 evrov. Kljub temu pa se Evropska unija še vedno spopada z znatno ravnijo revščine. Nesprejemljivo je, da naj bi revščina ogrožala več kot 78 milijonov ljudi v Evropski uniji, toliko posameznikov, ki se borijo proti izključenosti in ki so v naši družbi marginalizirani.

Solidarnost je ključno načelo Evropske unije. Je del njenega temeljnega namena, kot je solidarnost eden od stebrov evropskega socialnega modela. Ni druge možnosti, kot da si še naprej prizadevamo za napredovanje k Evropi večje enakosti, ki ne bo nikogar pustila ob strani. S tem si bomo prizadevali tudi za uresničitev prednostnih nalog, ki so določene v lizbonski strategiji, za večjo rast, več delovnih mest in večjo socialno kohezijo.

Voditelji Evropske unije so se leta 2000 izrecno zavezali k boju proti revščini in s sklepom, da bodo nadlogo izkoreninili do leta 2010, pokazali svojo odločenost.

Komisar Špidla je navedel tri prepričljive argumente:

- Prvič, v boju proti revščini **morajo sodelovati vsi**, oblikovalci politik pa morajo upoštevati mnenja vseh, še zlasti prizadetih oseb.
- Drugič, **ukrepe Evropske unije** v podporo državam članicam, da bi lahko vsi dosegli napredek pri zmanjševanju revščine.
- In končno, želel se je **osredotočiti na najbolj prikrajšane skupine**, ki so tiste, ki jih revščina najbolj prizadeva.

Tokrat smo se zbrali na sedmem od teh evropskih srečanj. Leta minevajo, naše sporočilo pa je še vedno enako glasno: osebe, ki se soočajo z revščino, imajo pravico, da povedo svoje mnenje, njihov glas pa se mora upoštevati.

Prvo od teh srečanj leta 2001, na katerem so lahko spregovorili tisti, ki jih običajno ne slišimo, je predstavljalo velik napredek. V zadnjih treh letih pa smo temu pristopu dodali dialog med osebami, ki se soočajo z revščino, in ključnimi oblikovalci politike v Evropski uniji.. V sedmih letih smo to prakso spremenili v eno od orodij, ki vodijo odločitve, ki jih sprejemamo. Kot eden od oblikovalcev politike moram priznati, da je zame ta dialog z osebami, ki se soočajo z revščino, zelo pomemben. Gre za bistven preskus resničnosti. In prav za to smo danes tukaj: da bi oblikovalci politike, ki lahko položaj glede zmanjševanja revščine spremenimo, slišali, kaj jim želijo povedati prizadeti ljudje.

V teku let so srečanja dala težo mnenju, da se je z revščino treba spoprijeti na več področjih hkrati. Zaposlitev in dohodki so osrednja vprašanja, glede tega se vsi strinjamo; da bi se revščine iznebili, pa moramo ta prizadevanja združiti z usklajenimi politikami na področju izobraževanja in usposabljanja, stanovanjske politike, zdravstvenega varstva, dostopa do socialnih storitev in bolj splošno vključenosti.

V tem pogledu mislim, da smo vsi lahko videli, da so organizatorji izbrali prav, ko so se osredotočili na štiri dele sestavljanke v boju proti revščini, ki so stanovanjska pravica, minimalni dohodek, storitve splošnega pomena in socialne storitve.

Kaj dela Evropska unija proti revščini

Glede tega, kaj lahko naredi Evropska unija, so pričakovanja velika in ne smemo jih izneveriti. Države članice ostajajo še naprej glavne odgovorne za boj proti revščini; Evropska unija pa mora pri podpori njihovim ukrepom odigrati pomembno vlogo.

Svoja orodja v tem boju moramo v celoti uporabiti:

- Kot prvo nam strategija aktivne vključenosti, ki smo jo oblikovali, omogoča, da dosežemo napredek glede vključenosti za tiste državljane, ki so najdlje brez zaposlitve. V ta namen še posebej financiramo Evropski socialni sklad.
- Evropska unija prizadevanja držav članic podpira tudi z usklajevanjem njihovih ukrepov proti revščini prek tako imenovanega odprtega načina usklajevanja; ta način nudi državam članicam skupen okvir za analize in platformo za izmenjavo za primerjanje in ocenjevanje rezultatov politike.

- Evropska Komisija se je odločila tudi, da bo leto 2010 »Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti«; s proračunom v višini 17 milijonov evrov bo to evropsko leto pomagalo, da se bo javnost še bolj zavedala, da je revščina nadloga, ki še vedno uničuje vsakdanje življenje mnogih Evropejcev.

Ta orodja nam omogočajo, da se spopademo z vprašanjem današnje revščine. Naša družba pa se sooča z večjimi izzivi, ki kažejo nove socialne resničnosti. S tem mislim na globalizacijo, staranje prebivalstva, nove tehnologije in podnebne spremembe.

Evropska unija se mora na ta vprašanja odzvati. Komisija je že prevzela pobudo: pripravljamo prenovljeno Socialno agendo, ki jo bomo predstavili še do poletja. Cilj tega programa bo, da bi pomagali našim državljanom dati prava orodja za stalno in trajnostno vključenost v naš globaliziran svet, ki se nenehno spreminja.

Osredotočanje na najbolj ranljive skupine

Bistveno je, da pri tem splošnem zagonu nihče ne ostane ob strani. Nekatere skupine - kot so invalidne osebe, priseljenci in etnične manjšine z začetkom z romsko skupnostjo – so bolj ranljive za revščino kot druge.

Naši ukrepi se prek trojnega pristopa za boj proti diskriminaciji teh skupin osredotočajo predvsem na te skupine.

- najprej prek boljšega dostopa do storitev;
- nato prek skladnosti z zakoni proti diskriminaciji, ki jih bomo še posebej skrbno nadzirali;
- in nazadnje, kadar se nam bo to zdelo potrebno, prek usmerjenih metod; tak bi bil na primer primer romske skupnosti, v kateri je revščina zelo razširjena in prevladujoča (še posebej med romskimi ženskami); Komisija bo konec junija tudi objavila poročilo o instrumentih Skupnosti za pospeševanje vključevanja Romov po prenovljeni Socialni agendi.

Zaključek

Ne glede na naše relativno blagostanje si moramo biti na jasnem glede dejstva, da Evropska unija ne more dati trdnih garancij proti revščini.

Če želimo pri zmanjšanju revščine doseči znaten napredek, moramo ta vztrajen pojav napasti z vsemi sredstvi, ki so nam na voljo. Vse države članice morajo ta boj sprejeti kot prednostno nalogo in morajo, da bi dosegli dobre rezultate, napredovati v isti smeri.

Evropska unija bo v tem izzivu še naprej v celoti igrala svojo vlogo. Prenovljena Socialna agenda, ki bo objavljena čez nekaj tednov, bo omogočila še en velik korak naprej v tej smeri in dal naši odločenosti, da revščino izkoreninimo, bolj praktično obliko.

Ga. Romana TOMC, ***državna sekretarka, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Slovenija***

Tega srečanja verjetno ne bi bilo brez dejavnosti in prizadevanj Evropske mreže za boj proti revščini (EAPN). Radi bi se jim zahvalila, še posebej pa g. Farrelu, direktorju EAPN, in njegovi ekipi.

Rada pa bi se zahvalila tudi Evropski komisiji, komisarju g. Vladimirju Špidli, g. Vignonu in predstavnikom belgijske vlade, ki je poskrbela za prizorišče za naše dvodnevno srečanje.

Imam posebno čast, da vas nagovorim ob zaključku uspešnega srečanja. Včeraj ste trdo delali. Izmenjali ste izkušnje ter iskali odgovore in nove rešitve na vprašanja, kako izboljšati svoj socialni položaj in položaj vseh ljudi v EU. Izrazili ste svoje pomisleke in kritike o posameznih ukrepih, ki jih države članice Evropske unije v boju proti revščini in socialni izključenosti izvajajo na podlagi nacionalnih akcijskih programov.

Delavnice in tržnica so bile prostor za neposredni pogovor o vsem tem. Srečanja sem se letos udeležila prvič in moja izkušnja je izredno pozitivna.

V Sloveniji se zavedamo, da je potrebno k pojavu revščine in socialne izključenosti pristopiti nadvse resno in odgovorno. Kljub relativno ugodnim statističnim podatkom na tem področju v primerjavi z evropskimi povprečji, se zavedamo, da je položaj ljudi z izkušnjo revščine vedno znova na preizkušnji. Še več: na preizkušnji so tudi vsi naši napori in aktivnosti vseh tistih akterjev, ki sprejemajo strategije in konkretne ukrepe, ki določajo vsakodnevno življenje in delo vsakega posameznika v naši družbi, še posebej pa tiste najbolj ranljive skupine in posameznike. Za počasno uresničevanje dobro zastavljenih ciljev se prevečkrat izgovorimo na posledice globalizacije in tehnološkega napredka ter staranja prebivalstva. Morda to delno drži. Vendar na podlagi včerajšnje in današnje razprave ugotavljam, da bi se marsikaj dalo še storiti, izboljšati politike in spremeniti prakso.

Prepričana sem, da bomo znali upoštevati vaše ugotovitve iz razprav v teh dveh dneh pri oblikovanju nadaljnjih politik in strategij za zmanjšanje revščine in socialne izključenosti.

V nedavnih razpravah o prenovljeni Socialni agendi smo se vse bolj zavedali, da se morajo socialni cilji vključiti v vse politike Evropske unije. Ustvariti moramo **možnosti** za optimalen razvoj individualnega potenciala v vseh obdobjih življenja. Olajšati moramo **dostop** do izobrazbe, kakovostnega zdravstvenega varstva, socialne zaščite in drugih storitev splošnega pomena. In končno potrebujemo tudi **solidarnost** s posamezniki, kadar ne morejo poskrbeti zase, in stalno od družbe kot celote, da bi lahko obstajali in se razvijali.

Ob zaključku tega srečanja bi se najprisrčneje zahvalila vsem, ki so sodelovali pri organizaciji in vsem, ki ste aktivno sodelovali v delavnicah in razpravah ter vsak po svojih najboljših močeh prispevali k boljšemu standardu in dostojanstvu oseb z izkušnjo revščine.

G. Martin HIRSCH, ***visoki komisar za aktivno solidarnost proti revščini, Francija***

Rad bi se povrnil na eno od prejšnjih mnenj o minimalnem dohodku. Brez minimalnega dohodka ni dostojnega življenja. Francija je program minimalnega dohodka uvedla pred 20 leti, zdaj pa je prosilcev trikrat več, kot smo pričakovali. Za te ljudi je življenje še naprej težko; tisti, ki jim uspe najti zaposlitev, zaslužijo le nekaj več od minimalnega zneska, čeprav imajo dodatne stroške, ki jih morajo plačati, kot sta otroško varstvo in prevoz.

Dokler agencije za zaposlovanja ne bodo začele vključevati prosilcev za minimalni dohodek – saj ni treba biti prijavljen iskalec zaposlitve, da bi lahko zaprosil za minimalni dohodek – se bomo vrteli v začaranem krogu. Namen agencij za zaposlovanje je, da spravijo ljudi nazaj na trg dela, tega pa ne delajo, ker prosilci minimalnega dohodka na njem ne morejo ostali neskončno.

Kako lahko stvari spremenimo, da bi od sistema minimalnega dohodka prešli na nekaj, kar ni najboljše, kar je na voljo? Kako lahko sistem minimalnega dohodka spremenimo v nekaj, kar vodi do osnovne plače na trgu dela? To je ključno vprašanje. Dokler ne bomo rešili tega problema, ne bomo mogli zvišati minimalnega dohodka, saj ga še tako prejema preveč ljudi; ob omejenih sredstvih pa moramo poskušati, da bi število oseb, ki prosijo za minimalni dohodek, znižali, če želimo povečati znesek.

Izziv je še toliko bolj zapleten, ker obstajata dve vrsti držav članic: države članice, ki imajo sistem minimalnega dohodka, in tiste, ki ga nimajo. Pa še tiste, ki sistem minimalnega dohodka imajo, ga morajo ponovno oceniti, če želimo doseči, da bi v Evropski uniji manj ljudi živelo v revščini, če želimo ljudi vrniti v normalno družbo.

Skupaj z Evropsko komisijo in predsedstvom moramo podpreti pomembne cilje in obenem osebe, ki se soočajo z revščino, povabiti, da se nam pridružijo: kajti vi boste tisti, ki bodo te cilje dosegli. Zagotoviti moramo tudi, da bosta šla delo in solidarnost z roko v roki in da ne bosta vleka v nasprotno smer. Pogledati moramo, katere dobre prakse so uspešne, nato pa jih poskušati ponoviti na evropski ravni. Kar je uspelo eni skupini državljanov, se lahko ponovi za stotine drugih v Evropi. To in pa prihodnja srečanja bodo forum, v okviru katerega bomo ugotavljali, kaj je bilo narejenega, in tudi, na katerih področjih bomo pričakovali, da se bodo izboljšave še nadaljevale.

G. Marian HOŠEK, ***namestnik ministra za socialno politiko, socialne storitve in družinsko politiko, Ministrstvo za delo in socialne zadeve, Češka republika***

Najprej bi se rad v imenu naslednjega predsedstva Svetu EU slovenskemu predsedstvu, Evropski mreži za boj proti revščini in Evropski komisiji zahvalil za priložnost, da lahko nagovorim to 7. srečanje oseb, ki se soočajo z revščino. Slovenskemu predsedstvu bi rad izrazil svoje občudovanje za odlično organizacijo tega dogodka.

Evropsko srečanje oseb, ki se soočajo z revščino, je enkratna priložnost za razgovor z osebami, ki se soočajo z revščino in socialno izključenostjo, s tistimi, ki

jim te težave pomagajo premagovati, in s tistimi, ki te vsakdanje probleme poskušajo reševati s političnimi odločitvami. Zame osebno je bila udeležba na tem dvodnevnem srečanju neprecenljiva izkušnja. Ves čas srečanja sem pozorno poslušal vaše probleme pri iskanju zaposlitve, s katero bi lahko poskrbeli za prehrano, plačali stanovanje, izobrazbo ter dejavnosti v prostem času za vaše otroke. Lahko bi našteval še naprej, saj je seznam vaših skrbi dolg.

Zaskrbljujoče je, da v Evropi še vedno več kot 78 milijonov ljudi živi pod mejo revščine. Od tega je 19 milijonov otrok. Z učinkovitim sistemom socialne zaščite in politikami za preprečevanje revščine se tem ljudem lahko pomaga. Na ravneh državne in javne administracije je treba premagati delitev na oddelke, ki še vedno vztraja med posameznimi instrumenti in politikami, ki se ukvarjajo z vprašanji revščine. Treba bi bilo najti ustrezno kombinacijo politik, ki se hkrati osredotočajo na preprečevanje in spodbujanje k gospodarski aktivnosti namesto življenja od socialne pomoči. Na evropski ravni sta nujni razprava o problemih, povezanih z revščino in socialno izključenostjo, ter podpora sodelovanju med državami članicami za izmenjavo časovno preskušenih politik.

Leta 2007 je tretjina ljudi, ki so jim zastavili vprašanje »Česa se Evropejci bojijo?«, odgovorila »Brezposelnosti.« Kriminal, zdravstvena oskrba, naraščajoče cene, priseljevanja in pokojnine so vsi zbujali podobne strahove. Dobra novica pa je bila, da so se ljudje brezposelnosti bali manj kot v prejšnjih letih. Zaposlovanje, gibljivost na trgu dela in aktivno vključevanje tistih, ki so najbolj oddaljeni od trga dela, so prednostne naloge za naslednja tri predsedstva – francosko, češko in švedsko.

Češka republika bo med svojim predsedovanjem zasledovala politiko socialnih storitev v smislu aktivne vključenosti v skladu s politikami, ki se osredotočajo na vključitev v trg dela, in za zagotavljanje minimalnega dohodka. S staranjem prebivalstva se bosta pomen in potencial socialnih storitev še povečala.
Socialne storitve, še zlasti preventivne socialne storitve, še krepijo sposobnost tistih, ki jih uporabljajo, in jih vodijo do socialne vključenosti. Zagotavljajo bistveno podporo, ki ljudem omogoča, da ohranijo svoje dostojanstvo in da sodelujejo v istih družbenih dejavnostih kot drugi. V Češki republiki poteka reforma socialnih storitev, katere cilj je oblikovati sistem socialnih storitev, ki se bo odzival na človekove potrebe in razvojne spremembe v družbi. Pazimo na to, da bi zagotovili, da se odločitve o zagotavljanju storitev sprejemajo čim bližje ljudem, to se pravi, v občini, v kateri nek človek živi. Med našim predsedovanjem Evropski uniji bo naš cilj, da bi napredek, ki ga bomo dosegli v kakovosti in dostopnosti socialnih storitev, delili z drugimi.

Boj proti revščini in socialni izključenosti je naš skupen cilj in mora biti opazen. Zato bodo naslednja tri predsedstva poskušala končati priprave za odločitev Evropskega sveta in parlamenta, da se leto 2010 razglasi za Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti.

Za zaključek bi rad poudaril, kako pomembno je to srečanje, in vas prisrčno povabil na 8. evropsko srečanje oseb, ki se soočajo z revščino, ki bo v Bruslju leta 2009 pod češkim predsedstvom Evropski uniji.

G. Ludo HOREMANS, *predsednik Evropske mreže za boj proti revščini (EAPN)*

Rad bi se povrnil na to, kar je komisar Špidla imel povedati o zavezi, ki so jo leta 2000 sprejeli vodje držav in vlad, to je, »da bodo do leta 2010 naredili odločilen napredek glede izkoreninjenja revščine«. Smo že na dveh tretjinah poti do roka, ki so ga zastavili za ta cilj, in se pripravljamo na to, da bi ga ocenili; že zdaj pa vemo, da ta napredek vendarle ne bo tako odločilen. Celo številke, ki lahko resničnost včasih obrnejo, kažejo na to, da smo le malo napredovali.

Leto 2010 bo evropsko leto boja proti revščini, pomenilo pa bo tudi konec lizbonske strategije. To bo priložnost za oceno gospodarskih in socialnih stebrov te strategije. To bo čas, da se od vodij držav in vlad dobi nova zaveza z natančnejšimi cilji, da bi lahko preverjali napredek, ki ga bomo dosegli v posameznih letih.

Preden bodo sprejeli kakšno novo zavezo, pa bi rad, da evropske ustanove (Komisija, Svet in Parlament) izdelajo pravo, podrobno in obsežno oceno prejšnjega obdobja. Radi bi poudarili – in glede tega smo trdno odločeni – da lizbonske strategije ne smejo ocenjevati samo ekonomski partnerji, ampak širše vsi akterji, ki se jih ta ocena tiče; to pa vključuje tudi osebe, ki se soočajo z revščino.

Upam, da bo dala prenovljena Socialna agenda, ki se zdaj pripravlja, priložnost in oblikovala prostor za to oceno, ki se mora opraviti z vsemi akterji.

Vseh teh pričakovanj pa ne nalagam samo evropskim ustanovam. Mislim, da moramo mi vsi kot delegacije tega evropskega srečanja prav tako pritisniti na naše vlade, da bomo dobili to obširno oceno in novo zavezo za prihodnje obdobje.

List of Participants

DELEGATES

AUSTRIA			
	Ms	***HLAWATY Waltraud***	Strassenzeitung Augustin
	Ms	***GNAHORE Christiane***	International Centre for Black Women's Perspektive
	Ms	***ZEHENER Gabriele***	Strassenzeintung Kupfermuckn
	Mr	***GACH Peter***	SHG fMisl
	Mr	***SCHÜTTE Michael***	Strassenzeitung Augustin
BELGIUM			
	Mr	***MEULEMAN Daniël***	T'Hope Roeselaere
	Mr	***ROSIERS Paul***	Recht Op Borgerhout
	Mr	***KONTSYBOVSKY Anatole***	Marche-En Famenne
	Ms	***DRAYE Solange***	gadl
	Mr	***EL OUARRAK Fouad***	Comité de la Samaritaine, Bruxelles
BULGARIA			
	Ms	***JELIAZKOVA Maria***	EAPN Bulgaria
	Ms	***PAVLOVA Ekaterina***	Parliament Roma
	Mr	***BLAGOEV Simeon***	Parliament Roma
	Mr	***GEORGIEV Petar***	Parliament Roma
	Ms	***PARASKOVA Silvia***	EAPN Bulgaria
CZECH REPUBLIC			
	Ms	***TURONOVA Renata***	Kofoedova skola
	Ms	***SOTKOVSKA Lenka***	Kofoedova skola
	Ms	***MITREGOVA Dana***	Kofoedova skola
	Mr	***MAROSZ Karel***	Kofoedova skola
	Ms	***HEBNAROVA Danuta***	Kofoedova skola
CYPRUS			
	Ms	***KAZANTZIS Ninetta***	EAPN Cyprus
	Ms	***APOSTOLIDOU Efrosini***	
	Mr	***STAVROU Georgios***	
	Mr	***MIKELLIS Michalakis***	
DENMARK			
	Ms	***VEJBO Dorthe***	Kofoedskole
	Mr	***HOLMGREM René***	SAND
	Ms	***GOURDE DAVIES Jeanine***	Kofoedskole
	Ms	***KÜNKELS Gitte***	Kofoedskole
	Ms	***BAY France Annalise***	SAND
FINLAND			
	Mr	***MIKKONEN Juha***	Association for Healthy Lifestyles - EAPN Finland
	Mr	***PARKKONEN Jouni***	
	Mr	***LEVO Harri***	Rovaniemi arear unemployed association
	Mr	***KARHU Heikki***	Ass. For unemployed in Nurmijârvi disctrict
	Ms	***VALKAMA Satu***	
FRANCE			
	Mr	***OGER Aymeric***	Ile de France
	Mr	***JACQUES Marc***	Armée du Salut Marseille
	Mr	***NICOLOSI Tiziano***	
	Mr	***BRELIN Bruno***	CHRS Le Château
	Mr	***GRIVA Jean-Philippe***	
GERMANY			
	Mr	***SCHMIEDL Robert***	ver.di.Regionserwerbslosenausshus Götingen
	Ms	***SCHMIDT Dorothée***	Verb.alleinerziehendr Mütter und Vätter Kreisverband Mettmann e.V
	Mr	***SCHRÖTTER Jens E***	Institut für Angewandte Armut
	Mr	***KADIOFSKY Peter***	Hilfe im Nordend
	Ms	***BIEHN Erika***	EAPN Germany
	Mr	***JECKEL Wolfgang***	
GREECE			
	Ms	***PAPAGIANNOGLOU Lisa***	EAPN Greece
	Ms	***SIDIROPOULOS Odysseas***	ARGO
	Ms	***GIANNOULA Magga***	Rom Organisation for Women
	Ms	***MARINAKI Litsa***	Centre for Family and Child
	Ms	***SARANTOPOULOU Korina***	Ariadni
HUNGARY			
	Mr	***GOSZTONYI Geza***	Hungarian Anti Poverty Network
	Ms	***CSIKINE PUPORKA Andrea***	Hungarian Anti Poverty Network
	Mr	***BIRI Imre***	Hungarian Anti Poverty Network
	Ms	***DUKA Andrea Ariann***	Hungarian Anti Poverty Network
	Ms	***SZARVAK Eva***	Hungarian Anti Poverty Network
IRELAND			
	Ms	***LYNCH Kay***	EAPN IReland
	Ms	***MBUGUA Salome***	African Women's Network
	Mr	***SHINE Billy***	Athlone Simon
	Mr	***MACKIE Michael***	Galway Simon
	Ms	***NEWMAN Lucy***	
	Ms	***BRILL Sammy***	Muscular Dystrophy Ireland
ITALY			
	Mr	***PALAIA Antonio***	Associazione Amici di Piazza Grande - Bologna
	Mr	***NATURALE Ciro***	Coop. Sociale Lasciaa - Perugia
	Mr	***MELE Carlo***	Caritas, Avellino
	Mr	***BATTAGLIA Giuseppe***	Il Pioppo, Napoli
	Mr	***GRGA Mirko***	Comunità di Capodarco
	Mr	***SABRINA Emilio***	Associazione Europa, Bari
	Mr	***DE ACUTIS Giorgio***	Casa dei Diritti Sociali Focus – Roma
LITHUANIA			
	Ms	***BARANAUSKAITE Vaida***	Baltic Foundation Heifer International
	Ms	***BAGDONAITE Loreta***	Babrungas Community
	Ms	***PETKUNIENE Jane***	Reskutenai Community
	Mr	***USINSKIS Albertas***	Tarosai Community
LUXEMBURG			
	Ms	***ALEIXO DELGADO Sonia***	Ligue médico-sociale
	Ms	***ROMAIN Collette***	
MALTA			
	Rev	***BUSUTTIL Edgar***	EAPN Malta
	Ms	***SCHEMBRI Simone***	ADHD/ASD
	Ms	***SAID Diane***	Paula Freire Institute
	Mr	***WEAVER Daniel Martin***	YMCA
NETHERLAND			
	Ms	***SMEEKES Alida***	Local Senior Coucil EAPN
	Ms	***GLASHOUWER Sara***	EAPN NL
	Mr	***HENDRIKS Jan***	EAPN NL
	Ms	***VAN BUUREN Ellie***	Local Client Council
	Ms	***LEEMKUIL Sonja***	Local Client Council
NORWAY			
	Ms	***FRAGAAT Liv Airin***	Welfare Alliance
	M	***VON ELY Vigdis***	Velferdsalliansen
	M	***BARLOW Ross***	Velferdsalliansen
	Ms	***TORGEIR Tangvik***	Total Rehab
	Mr	***KARLSEN Svein***	Velferdsalliansen
POLAND			
	Ms	***SLEDZ Maria***	
	Mr	***EYCKE Pawel***	Barka
	Mr	***NOWAK Bartlomiej***	Barka
	Ms	***KUKLINSKA Jolanta***	Przystań
	Ms	***KNOP Justyna***	Przystań
PORTUGAL			
	Mr	***PAIVA Julio***	EAPN Portugal
	Mr	***CASTRO Francisco***	Gabinete de Atendimento à Familia
	Ms	***PEREIRA Helen***	EAPN Lisboa
	Ms	***PELUICO Ana***	EAPN Portoalegre
	Mr	***PEREIRA Manuel***	Clube Academico de Leiria
SLOVAKIA			
	Ms	***BENOVA Nina***	SAPN
	Mr	***SEBO Stefan***	o.z. Pramen nadeje
	Mr	***SIPOS Jaroslav***	Proti prùdu
	Ms	***RACICKA Eva***	Proti prùdu
SLOVENIA			
	Mr	***NOUHOUM Ibrahim***	Humanitas
	Mr	***HARIS Jakob***	Kralji ulice
	Ms	***GLAVAC Jadranka***	Društvo varnega zavetja Kočevje
	Mr	***CENCELJ Ivan***	Društvo nezaposlenih in socialno ogroženih Slovenija
SPAIN			
	Ms	***EIGUREN Julene***	EAPN Spain
	Ms	***GANCZARCZYK Maja Agata***	EAPN Spain
	Mr	***SADI Idriss***	ACCEM Guadalajara
	Mr	***DELGADO BAUTISTA Pedro***	Ofincina Tecnica Plan Integral Distrito V
	Ms	***RODRIGUEZ CARRILLO Vilma Carmen***	ADIFE
	Ms	***FERNANDEZ Maria Luisa***	EAPN Spain
SWEDEN			
	Mr	***KARLSSON Willy***	EAPN Sweden

Mr	***CANABATE Marcos***	
Ms	***GARDBO Bo***	
Mr	***SVENSSON Gert Owe***	EAPN Sweden
Mr	***LANDEN Per***	Aluma
ROMANIA		
Ms	***RADUT Elena Andreea***	Foundation for Education
UK		
Ms	***GIBSON Julie***	UK Coalition against Poverty
Ms	***McSORLEY Bernadette***	UK Coalition against Poverty
Ms	***MONODU Vickar***	UK Coalition against Poverty
Ms	***MOORE Kate***	UK Coalition against Poverty
Ms	***FORSYTH Marie***	UK Coalition against Poverty
Ms	***STEWART Donna***	UK Coalition against Poverty
CHAIR		
Ms	***LESKOSEK Vesna***	Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo, Ljubljana
SPEAKERS		
Mr	***SPIDLA Vladimir***	EU Commission, Commissioner for Employment Social Affairs & Equal Opportunities
Ms	***COTMAN Marjeta***	Ministrica, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Slovenija
Ms	***TOMC Romana***	Državna sekretarka, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Slovenija
Mr	***VIGNON Jérôme***	EU Commission, Director Social Protection & Integration
Dr	***HOSEK Marian***	Deputy Minister for Social Policy, Social Services & Family Policy, Czech Republic
Mr	***HIRSCH Martin***	High Commissioner for Active Inclusion against Poverty, France
Mr	***HOREMANS Ludo***	EAPN, President
SLOVENIAN MINISTRY		
Ms	***OSLAJ Danica***	Podsekretarka, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Slovenija
Ms	***JUVAN Nika***	Stalno predstavništvo Republike Slovenije pri Evropski uniji
Ms	***MARIC Nina***	Svetovalka, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Slovenija
Ms	***TRUPI Terezija***	Stiki z javnostjo, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Slovenija
Ms	***ROJKO Neza***	Tolmač, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Slovenija
Ms	***BEC Marjeta***	Vodja kabineta, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Slovenija
FRENCH MINISTRY		
Ms	***PALPANT catherine***	Cabinet du Haut Commissaire pour l'inclusion active contre la pauvreté, France
Ms	***SAINTOYANT Valérie***	Représentation Permanente, France
Ms	***KEIRLE Marie***	Ministère du Travail, Relations sociales, Famille & Solidarité DGAS, France
CZECH REPUBLIC MINISTRY		
Ms	***ZAJAROSOVA Zuzana***	Ministry of Labour & Social Affairs, Czech Republic
Ms	***HACAPERKOVA Dana***	Ministry of Labour & Social Affairs, Czech Republic
Ms	***MURYCOVA Petra***	Ministry of Labour & Social Affairs, Czech Republic
Mr	***SUDA Radek***	Ministry of Labour & Social Affairs, Czech Republic
BELGIAN MINISTRY		
Ms	***DEMEYER Magda***	Secrétariat d'Etat à la lutte contre la pauvreté, Expert, Belgique
Mr	***VANDENBUSSCHE Johan***	Ministère belge de l'Integration sociale, Belgium
SOCIAL AFFAIRS MINISTRY / MEMBER STATES (SPC)		
Mr	***DRAGANOV Dragomir***	Ministry of Labour & Social Policy, Bulgaria
Mr	***IRLENKAEUSER Rainer***	Federal Ministry of Labour and Social Affairs, Germany
Dr	***GAZON Eric***	Ministry of Employment and Social Protection, Greece
Mr	***REYNOLDS Dave***	Department of Social & Family Affairs, Ireland
Ms	***VELLA Marie Grace***	Ministry for Social Policy, Malta
Ms	***SEBOVA Nadezda***	Ministry of Labour, Social & Family, Policy Section, DG, Slovakia
Mr	***HETTES Miloslav***	Ministry of Labour, Social & Family, International Affairs, Slovakia
Mr	***PAVOL Juhas***	Permanent Representation of Slovakia
Ms	***ERIKSSON Anne***	Ministry of Social Affairs & Health, Finland
Ms	***WILLAME Elise***	President, Social Protection Committee
Ms	***PIGNATELLI DEMEE Maria Cecilia***	Ministry of Labour & Social Solidarity, Portugal
Mr	***SULKA Kastriot***	Deputy Minister of Labour, Social Affairs and Equal opportunities, Albania
Ms	***OSTOJIC Jasmina***	Ministry of Health and Social Welfare, Head of Unit, Croatia
Ms	***FRANKOVIC Snjezana***	Ministry of Health and Social Welfare, Senior adviser, Croatia
Mr	***PAULIG kasper***	Ministry for Health and Social Affairs, Sweden
Ms	***GRIFFITHS Tricia***	Department for Work & Pensions, UK
Mr	***MARCUCCI Fabrizio***	Ministero della Solidarietà Sociale, Italy
Ms	***KING Brenda***	SPC
EU COMMISSION		
Ms	***PARASKEVAS Marie-Anne***	EU Commission DG Employment

Mr	***PACI Stefano***	EU Commission
EU ORGANIZACIJE, FINANCIRANE IZ PROGRAMA PROGRESS		
Ms	***DOVGAN Diana***	CECOP- CICOPA Europe
Mr	***HALLORAN John***	European Social Network, Director
Mr	***GUENTNER Simon***	Eurocities
Ms	***LEAL Mafalda***	Eurochild
EU INSTITUTIONS		
Ms	***SHARMA Madi***	EESC
Mr	***VLADYCHENKO Alexander***	Council of Europe, Director General of Social Cohesion
Mr	***ANDERSON Robert***	Dublin Foundation
ETUC		
Mr	***DERRUIME Olivier***	ETUC/CES
ACADEMIC COMMUNITY		
Mr	***ATZMÜLLER Roland***	FORBA Working Life Research Unit, Austria
Dr	***DIERCKX Danielle***	University of Antwerp
Mr	***MARLIER Eric***	CEPS-INSTEAD Research Institute
EUROPEAN NGO'S		
Ms	***HOEL Anne***	Social Platform
Ms	***RENOUX Marie-Cécile***	ATD Quart Monde
Mr	***FARRELL Fintan***	Director EAPN
Mr	***CESNOVAR Christof***	AKEUROPA
RESOURCE TEAMS		
Ms	***STARIC STRAJNAR Barbara***	Sekretarka, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Slovenija
Ms	***STEENBERGEN Barbara***	International Union of Tenants
Ms	***ROUMET Claire***	CECODHAS
Ms	***PAASCHE Silke***	FEANTSA Brussels Belgium
Ms	***RABAU Muriel***	Permanent Representation Belgium
Mr	***POLACEK Richard***	Social Platform
Ms	***JONES Sian***	EAPN Irland
Mr	***DE BUCQUOIS Patrick***	Caritas Europa
Ms	***JONES Laura***	Eurodiaconia
MR	***LELIE Peter***	European Commission
Mr	***SAINT-DENIS Antoine***	EU Commission DG Employment, Social Affairs
Mr	***VAN GEERTSOM Julien***	Public Planning Service for Social Integration, Belgium
Mr	***CHAMPEIX Claire***	EAPN
Mr	***CALANDRINO Michele***	European Commission DG EMPL
Mr	***GEKIERE Wouter***	European Parliament, Advisor
Mr	***SOPI Aziz***	CPAS de Forest, Belgium
Ms	***CLARKE Penny***	EPSU
FACILITATORS		
Mr	***GINNELL Paul***	EAPN Ireland
Ms	***GUIDICELLI Marie***	Armée du Salut, France
Mr	***HERMANS Marja***	Welzijnszorg, Belgium
Ms	***KOCMANKOVA Dagmar***	Novy Prostor, Czech Republik
Mr	***MARGUERY Olivier***	Fondation de l'Armée du Salut, France
Ms	***MOSER Michaela***	Die Armutskonferenz, Austria
Ms	***COLINET-DUBOIS Geneviève***	EAPN France
Ms	***CALVANELLI Laura***	Caritas Firenze, Italia
Ms	***GORIS Josée***	Public Planning Service for Social Integration, Belgium
Ms	***CESARINI-SFORZA Letizia***	CILAP EAPN Italia
Ms	***O'KANE Catri***	Simon Communities, Ireland
Ms	***WIN Aye Aye***	Dignity International
Ms	***OSINSKA Anna***	ATD Quart Monde, Pologne
Mr	***PAIVA Julio***	EAPN Portugal
COORDINATOR		
Ms	***GERONDAL Micheline***	EAPN
FINAL REPORT		
Mr	***VEREECKEN Léopold***	CPAS, Ville de Bruxelles
EAPN SECRETARIAT		
Ms	***FLEMAL Coralie***	EAPN
Ms	***DAHMEN Sigrid***	EAPN
Ms	***LEE Rebecca***	EAPN
Mr	***LEMMENS Philippe***	EAPN
PRESS & MEDIA		
Ms	***GUEUDET Audrey***	EAPN
Ms	***STOKOJNIK Tinca***	Stalno predstavništvo Republike Slovenije pri Evropski uniji
Mr	***DAKOUA Raymond***	Photographer
Mr	***McBRIDE Conor***	Irish TV Team
Mr	***RYAN James***	Irish TV Team
Ms	***TONNEAU Nicole***	UBUNTU Film

Zahvale
S podporo Evropske komisije in belgijske vlade
Organizirano s pomočjo Evropske mreže za boj proti revščini (EAPN)
Poročevalec: Léopold VEREECKEN
Koordinator: Micheline GERONDAL
Fotograf: Raymond DAKUA

ISBN 978-2-930252-47-6

Izvirna verzija tega poročila je sestavljena v francoščini.

EUROPEAN ANTI POVERTY NETWORK